

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**KRIMINOLOGICKÉ ASPEKTY KŘIVÉHO
OBVINĚNÍ ZE SEXUÁLNÍHO ZNEUŽÍVÁNÍ DĚTÍ
V RÁMCI ROZVODOVÉHO ŘÍZENÍ**

Autor práce: Tereza Šrámková, DiS.

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: JUDr. Milan Kocík, MBA, LL.M.,

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2025

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, z. ú.
Žižkova tř. 1632/5b, 370 01 České Budějovice

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Tereza Šrámková, DiS.

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Místo studia: Příbram

Název bakalářské práce: Kriminologické aspekty křivého obvinění ze sexuálního zneužívání dětí v rámci rozvodového řízení

Název bakalářské práce v anglickém jazyce: Criminological Aspects of False Accusations of Child Sexual Abuse in the Context of Divorce Proceedings

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

Vedoucí bakalářské práce: JUDr. Milan Kocík, MBA, LL.M.

Datum zadání bakalářské práce: prosinec 2024

Cíl bakalářské práce:

Hlavním cílem bakalářské práce je identifikovat důvody, které vedou k podávání křivých obvinění ze sexuálního zneužívání dětí v rámci rozvodového řízení.

Vedlejším cílem bakalářské práce je určit psychologické a sociální důsledky křivých obvinění ze sexuálního zneužívání dětí v rámci rozvodového řízení.

Schvaluji zadání bakalářské práce:

Student: Tereza Šrámková, DiS.	25.12.2024 datum	Šrámková podpis
Vedoucí práce: JUDr. Milan Kocík, MBA, LL.M.	6.1.2025 datum	 podpis

Schvaluji zadání bakalářské práce:

Vedoucí katedry: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.	10.1.2025 datum	 podpis
Prorektor pro studium a vnitřní záležitosti: doc. PhDr. Miroslav Sapík, Ph.D.	17.2.2025 datum	 podpis
Rektor: doc. Ing. Jiří Dušek, Ph.D.	22.2.2025 datum	 podpis

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval(a) samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucí(ho) a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce JUDr. Milanu Kocíkovi, MBA, LL.M., za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

ŠRÁMKOVÁ, T. *Kriminologické aspekty křivého obvinění ze sexuálního zneužívání dětí v rámci rozvodového řízení: bakalářská práce*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2025. 65 s. Vedoucí bakalářské práce: JUDr. Milan Kocík, MBA, LL.M.

Klíčová slova: křivé obvinění, psychické a sociální dopady, rozvodové řízení, zneužívání dětí

Bakalářská práce se zabývá křivými obviněními ze sexuálního zneužívání dětí v kontextu rozvodového řízení. Tato obvinění představují závažný problém, který může mít devastující dopady na děti i rodiče. Obvinění často vycházejí z konfliktů mezi rodiči a mohou vést k psychickému traumatu, narušení rodinných vztahů a ztrátě důvěry.

V teoretické části jsme se soustředili na právní aspekty rozvodu a postavení dětí v konfliktních situacích. Také jsme prozkoumali problematiku křivých obvinění ze sexuálního násilí a to, jak mohou děti fungovat jako nástroj těchto obvinění. Dále jsme se zabývali metodami obrany proti křivým obviněním a specifickými výzvami, které se objevují při vyšetřování a výsleších všech zúčastněných.

V empirické části bakalářské práce jsme prostřednictvím strukturovaných rozhovorů shromažďovali informace od sociálních pracovníků. Zaměřili jsme se na identifikaci motivů, které vedou k těmto obviněním, a také na psychologické a sociální dopady, které křivá obvinění mají na oběti.

ABSTRACT

ŠRÁMKOVÁ, T. *Criminological aspects of false accusations of child sexual abuse within divorce proceedings.: Bachelor Thesis*. České Budějovice: The College of European and Regional Studies, 2025. 65 pgs. Supervisor: JUDr. Milan Kocík, MBA, LL.M.

Key words: false accusations, psychological and social impacts, divorce proceedings, child abuse

The bachelor's thesis addresses false accusations of child sexual abuse in the context of divorce proceedings. These accusations represent a serious issue that can have devastating effects on both children and parents. The allegations often arise from conflicts between parents and can lead to psychological trauma, disruption of family relationships, and loss of trust.

In the theoretical part, we focused on the legal aspects of divorce and the position of children in conflict situations. We also explored the issue of false accusations of sexual violence and how children can be used as instruments in these accusations. Furthermore, we examined methods of defense against false accusations and the specific challenges that arise during investigations and interviews with all parties involved.

In the empirical part of the thesis, we gathered information from social workers through structured interviews. We focused on identifying the motives behind these accusations, as well as the psychological and social impacts that false accusations have on the victims.

Obsah

Úvod.....	8
1 Cíl a metodika bakalářské práce	9
2 Právní rámec rozvodu	10
2.1 Rozvodovost v číslech.....	13
3 Děti jako součást konfliktního rozvodu	14
3.1 Dopady rozvodového procesu na děti	16
4 Křivé obvinění ze sexuálního násilí v rámci rozvodu.....	20
4.1 Děti jako nástroj křivých obvinění	23
4.2 Syndrom zavrženého rodiče	26
4.3 Jak se bránit křivému obvinění ze sexuálního zneužívání dětí.....	28
5 Specifika a výzvy při vyšetřování sexuálního násilí	30
5.1 Výslech oznamovatele.....	32
5.2 Výslech poškozeného (pokud není shodný s oznamovatelem)	33
5.3 Výslech pachatele	35
6 Empirický výzkum.....	37
6.1 Rozhovorové šetření.....	37
6.2 Cíle bakalářské práce.....	38
6.3 Interpretace rozhovorového šetření	38
6.4 Vyhodnocení stanovených cílů	53
Závěr	55
Seznam použitých zdrojů	59
Seznam obrázků, tabulek a grafů	62
Seznam příloh.....	64
Přílohy	65

Úvod

Křivá obvinění ze sexuálního zneužívání dětí v rámci rozvodového řízení jsou závažným problémem, který může mít devastující dopady na děti a rodiče. Tato obvinění často vznikají z konfliktu mezi rodiči a mohou vést k psychickému traumatu, narušení rodinných vztahů a ztrátě důvěry.

Teoretická část bakalářské práce je vypracována na základě odborné literatury a zaměřuje se na kriminologické aspekty křivého obvinění ze sexuálního zneužívání dětí v rámci rozvodového řízení. V této části se podrobně věnujeme dopadům rozvodového procesu na děti, které často čelí psychickému a emocionálnímu stresu spojenému s konflikty mezi rodiči. Rozvod může mít závažné důsledky pro duševní zdraví dětí, ovlivnit jejich školní výkon a celkovou pohodu, což může negativně zasáhnout jejich vývoj a budoucí vztahy. Důležitým tématem, které zde zkoumáme, jsou křivá obvinění ze sexuálního zneužívání, která se mohou v rámci rozvodového řízení objevit. Tato obvinění často slouží jako nástroj v osobních sporech rodičů a mohou mít devastující následky pro děti, jež se stávají oběťmi manipulace ze strany dospělých. Děti, které jsou vystaveny takovému obvinění, mohou procházet psychickým traumatem a ocitají se v komplikovaném a často nebezpečném prostředí, kde je jejich bezpečí a stabilita ohrožena. Tato část práce se tedy snaží osvětlit komplexnost situace a důsledky, které taková obvinění přinášejí nejen pro děti, ale i pro jejich rodiny.

V empirické části práce byl realizován strukturovaný rozhovor s pěti sociálními pracovníky, který se zaměřil na klíčové aspekty křivých obvinění ze sexuálního zneužívání dětí v rámci rozvodového řízení.

Křivá obvinění ze sexuálního zneužívání dětí představují tedy komplexní problém, který vyžaduje multidisciplinární přístup. Je nezbytné, aby se odborníci v různých oblastech spojili a pracovali společně na tom, aby lépe porozuměli této problematice a poskytli adekvátní podporu jak obviněným, tak skutečným obětem. Pouze tak můžeme usilovat o spravedlivější a citlivější přístup k rodinným konfliktům, který bude brát v úvahu potřeby všech zúčastněných a přispěje k ochraně dětí, které by měly vyrůstat v bezpečném a stabilním prostředí.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Hlavním cílem této bakalářské práce je identifikovat důvody, které vedou k podávání křivých obvinění ze sexuálního zneužívání dětí v rámci rozvodového řízení. Vedlejším cílem práce je pak určit psychologické a sociální důsledky těchto křivých obvinění, které mají dopad na oběti, ať už se jedná o matku nebo otce. Tímto způsobem se práce snaží přispět k hlubšímu porozumění této problematice a osvětlit její komplexnost v kontextu rodinných konfliktů. K dosažení těchto cílů bude použita kvalitativní metodologie, která umožní hlouběji prozkoumat problematiku křivých obvinění ze sexuálního zneužívání dětí v kontextu rozvodového řízení.

Teoretická část bakalářské práce se zaměřuje na několik klíčových oblastí, které jsou nezbytné pro pochopení problematiky rozvodového řízení a jeho dopadů na děti a rodiny. Prvním významným aspektem je právní rámec rozvodu, který se zabývá legislativními normami a postupy platnými v České republice. Tento rámec určuje, jakým způsobem se rozvod uskutečňuje, jaké jsou práva a povinnosti jednotlivých stran a jakým způsobem by měly být zohledněny zájmy dětí. Další důležitou oblastí, na kterou se teoretická část zaměřuje, jsou děti jako součást konfliktního rozvodu. Děti často trpí v důsledku sporů mezi rodiči a jejich potřeby mohou být při rozvodovém řízení opomíjeny. V této části se bude diskutovat o psychologických a emocionálních dopadech rozvodu na děti, o tom, jak konflikty mezi rodiči ovlivňují jejich vývoj a celkovou pohodu. Další klíčovou tematikou, kterou se teoretická část zabývá, jsou křivá obvinění ze sexuálního násilí, která se mohou objevit v rámci rozvodového řízení. Tato obvinění mohou být použita jako manipulační nástroj v rodinných sporech a mají závažné důsledky pro všechny zúčastněné. Je důležité analyzovat, jak taková obvinění vznikají, jaké mají dopady na oběti a jak se s nimi vypořádává právní systém. Nakonec se teoretická část soustředí na specifické výzvy při vyšetřování sexuálního násilí. Tato problematika je složitá a vyžaduje zvláštní pozornost, zejména proto, že obvinění ze sexuálního násilí často vyžadují citlivý přístup a důkladné vyšetřování. Bude se diskutovat o metodách, které se používají při vyšetřování takovýchto případů.

V empirické části bakalářské práce budou vedeny strukturované rozhovory se sociálními pracovníci OSPOD Strakonice, které mají zkušenosti s touto problematikou. Rozhovory budou pečlivě zaznamenány a následně přepsány, což zajistí přesnou dokumentaci jejich názorů. Tyto rozhovory se uskuteční mezi 3. a 11. únorem 2025 a budou obsahovat 15 strukturovaných otázek. Všechny získané údaje budou anonymizovány, aby byla zajištěna ochrana soukromí sociálních pracovníků.

2 Právní rámec rozvodu

V této kapitole se zaměříme na právní rámec, který řídí proces rozvodu. Rozvod je významnou událostí, která nejen ovlivňuje osobní životy jednotlivců, ale také vyžaduje dodržování specifických právních předpisů a postupů.

Právní úprava rozvodu se v průběhu času vyvíjela v důsledku různých změn v legislativě, společenských okolnostech a dalších vlivech. Občanský zákoník rozlišoval mezi rozvodem a rozlukou manželství, přičemž hlavním rozdílem byla možnost uzavřít nový sňatek. Při rozvodu nebylo možné se znovu oženit, zatímco po rozluce manželé mohli uzavřít novou manželskou smlouvu.¹ Na rozdíl od rozluky rozvod neznamenal právní zánik manželství. Z tohoto pohledu by se současná právní úprava rozvodu mohla spíše přirovnat k rozluce. Důležité také bylo, že bez rozvodu neměl manžel právo žít odděleně od své partnerky. Kromě toho hrálo významnou roli náboženské vyznání manželů, protože úprava rozluky se vztahovala pouze na ty, kteří nebyli katolického vyznání.²

Z právního hlediska je rozvod regulován zákonem č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník. Paragrafy 755 až 770 definují rozvod jako proces ukončení manželství mezi dvěma lidmi, kteří jsou sezdáni a opačného pohlaví, a to v případě, kdy je manželství vážně poškozeno, trvale a nenapravitelně, a není reálné očekávat jeho obnovení. Dále se v těchto paragrafech uvádějí podmínky, za kterých mohou manželé zahájit rozvodové řízení. Zohledňuje se přitom délka jejich odděleného soužití, zda došlo k oboustrannému souhlasu s rozvodem, nebo jestli návrh podala pouze jedna strana. Také se hodnotí, zda existují dohody o péči o děti po rozvodu, rozdělení majetku a podobně. V tomto procesu hraje klíčovou roli soud, který zkoumá relevantní okolnosti a jejich příčiny a rozhoduje o tom, zda dojde k rozvodu. Paragraf 757 se zabývá podmínkami pro uznání rozvodu soudem, pokud manželství trvalo déle než jeden rok a manželé spolu nežijí déle než šest měsíců. Dále se vyžaduje, aby se manželé dohodli na péči o nezletilé dítě a vyřešení majetkových záležitostí, bydlení a výživného, přičemž poslední dvě otázky musí být upraveny v písemné formě a podepsány oběma rodiči.³

---

¹ ŠÍNOVÁ, R. In MELZER, Filip. TÉGL, Petr a kol. (ed.) Občanský zákoník: velký komentář. Svazek IV, § 655- 975 a související společná a přechodná ustanovení. 1. vydání. Praha: Leges, 2016. s. 655. ISBN 978-80-87576-73-1.

² KRÁLÍČKOVÁ, Z. *Úvahy nad českým rodinným právem ve světle stého výročí tzv. manželské novely*. Časopis pro právní vědu a praxi. 2019. [online]. [cit. 2025-01-01]. Dostupné z WWW: Zobrazit Vol 27 No 100 (2019) | Časopis pro právní vědu a praxi č. 100, s. 66. 1210-9126

³ ČESKO. Zákon č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník (nový). Zákony pro lidi – Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění [online]. AION CS, s.r.o., 2010. [cit. 30.12.2024]. Dostupné z WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89>

Teorie rozvodu rozlišuje dva hlavní typy: sporný rozvod, který zahrnuje vyšetřování příčin rozvratu, a smluvený rozvod, jenž nevyžaduje zjišťování těchto příčin. Hlavní rozdíl mezi těmito typy spočívá v nutnosti prokazovat důvody rozvratu, protože kvalifikovaný rozvrat manželství je klíčovým a jediným důvodem pro rozvod. Tyto odlišnosti se týkají především postupu v soudním řízení. V legislativě však nenajdeme konkrétní termín pro toto rozdělení, neboť se jedná pouze o teoretickou klasifikaci faktické úpravy.⁴

Pokud jde o procesní aspekty rozvodu, došlo k novým změnám v právní úpravě rozvodového řízení. Od 1. ledna 2014 je řízení o rozvodu manželství nově upraveno v zákoně č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních. Tento zákon se zaměřuje na právní úpravu civilních řízení, která byla předtím s drobnými odchylkami zahrnuta v občanském soudním řádu, i když si zasloužila samostatnou právní úpravu kvůli svým specifikům. Proto bylo praktické oddělit tato řízení z občanského soudního řádu a vytvořit pro ně vlastní úpravu. V rámci zvláštních soudních řízení je řízení o rozvodu manželství uvedeno v hlavě V., která se zabývá rodinně-právními řízeními. V ustanoveních § 371 a následujících je toto řízení charakterizováno jako statusové, což znamená, že v rámci zvláštního soudního řízení probíhá pouze řízení o rozvodu manželství. Kromě rozvodového řízení je v rámci zvláštních řízení soudních, také upraveno řízení týkající se péče soudu o nezletilé, které může v některých případech úzce souviset s rozvodem. Ostatní řízení, která se týkají majetkového vypořádání manželství, nadále spadají pod úpravu v občanském soudním řádu.⁵

Článek 96 Ústavy České republiky uvádí, že všichni účastníci soudního řízení mají stejná práva. To znamená, že v průběhu soudního řízení nesmí být nikdo preferován nebo zvýhodňován na základě pohlaví, etnického původu nebo sociálního postavení. Soud také nemá oprávnění obviňovat jednoho z partnerů za rozpad manželství. Je povinen objektivně posoudit okolnosti a rozhodnout v nejlepším zájmu dítěte. Podobná ustanovení lze nalézt v Usnesení č. 2/1993 Sb., které vyhláší Listinu základních práv a svobod jako součást právního řádu České republiky. Tato obecná pravidla mají zajistit spravedlivé řízení pro všechny účastníky. Klíčovým právem je právo na slyšení, jak je uvedeno v článku 17 a v zákoně č. 99/1963 Sb. (Občanský soudní řád). Týká se to nejen rodičů,

---

⁴ HRUŠÁKOVÁ, M. KRÁLÍČKOVÁ, Z. WESTPHALOVÁ, L. a kol. *Rodinné právo*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. s. 109. ISBN 978-80-7400-644-9.

⁵ SVOBODA, Karel. § 371 [Druhy řízení]. In: SVOBODA, Karel, TLÁŠKOVÁ, Šárka, VLÁČIL, David, a kol. *Zákon o zvláštních řízeních soudních*. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2020. s. 893. ISBN 978-80-7400-788-0.

ale i dětí. Pokud dítě nemůže být vyslyšeno soudcem, mělo by být vyslyšeno jinými způsoby, obvykle za pomoci pracovníků OSPOD. V České republice je považována za problematickou dlouhá doba trvání rozvodového řízení. Novela Zákona o zvláštních řízeních soudních stanovila lhůtu šesti měsíců (§ 471 Rozhodnutí) v případě, kdy je v řízení nezletilé dítě. Nicméně v současnosti je běžné, že řízení trvá i několik let. To může vést k sekundární viktimizaci dítěte, a původně přijatá předběžná opatření se stávají normou, což může dítěti ztížit přizpůsobení se novému životnímu rytmu.⁶

Další ustanovení, které zajišťuje právo na ochranu soukromí a rodinného života, je obsaženo v článku 2 odst. 4 Ústavy České republiky a v článku 2 odst. 3 Listiny základních práv a svobod. Toto právo chrání integritu osobní sféry, což je nezbytné pro zdravý rozvoj jednotlivce. Respektováním rodinného života se stát zavazuje k jednání, které podporuje normální vývoj rodinných vztahů.⁷ Pokud se oba rodiče ucházejí o péči o dítě a z nepodstatných důvodů je jednomu z nich, často otci, odepřena možnost výchovy, má právo se odvolat na základě výše zmíněných právních předpisů. Často se také stává, že dojde k rozporu nebo oslabení vztahu mezi dítětem a jedním z rodičů. To je upraveno v článku 32 odst. 4 Listiny základních práv a svobod, který potvrzuje právo rodičů na péči a výchovu svých dětí.⁸

Rozvod může představovat možné východisko, ale pouze tehdy, pokud jsme schopni objektivně posoudit, jaké pozitivní i negativní důsledky nám přinese. Není správné si myslet, že rozvod přinese jen samé výhody; takové přesvědčení je spíše naivní iluze. Na druhou stranu nelze ani tvrdit, že přinese pouze negativní dopady, což by často svědčilo o depresi. I v těžkých situacích může existovat něco pozitivního. Důležité je si uvědomit, že negativní dopad na člověka nezpůsobují pouze události samotné, ale i naše myšlenky o možných následcích těchto událostí. Často se stává, že katastrofické scénáře, které si vytváříme, jsou mnohem tíživější než realita. Jedním z hlavních důvodů, proč lidé začínají uvažovat o rozvodu, je partnerská nespokojenost, která je v našich zemích poměrně rozšířená. Je důležité přistupovat k této problematice s otevřenou myslí a realistickým pohledem, abychom mohli najít to nejlepší řešení pro sebe i pro své blízké.⁹

---

⁶ ROGALEWICZOVÁ, R. *Dítě v rodičovském konfliktu: jak zůstat dobrým rodičem i po rozvodu*. Praha: Leges, 2019. s.156-157. ISBN 978-80-7502-342-1.

⁷ NOVOTNÝ, P. IVIČÍČOVÁ, J. SYRŮČKOVÁ, I. VONDRÁČKOVÁ. P. *Nový občanský zákoník*. 2., aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing, 2017. s. 82. ISBN 978-80-271-0431-4.

⁸ ŠEVČÍK, L. *Význejte se v novém občanském zákoníku: nejběžnější životní situace z pohledu občanského práva*. Brno: BizBooks, 2013. s. 42-45. ISBN 978-80-265-0071-1.

⁹ MÜHLAPACHR, P. *Sociopatologie*. Brno: Masarykova univerzita, 2008, s. 177. ISBN 978-80-210-4550-7

2.1 Rozvodovost v číslech

Podle údajů Českého statistického úřadu se v roce 2023 počet nově uzavřených manželství meziročně snížil o více než 10 % na 48,3 tisíce. Také se snížil podíl mužů a žen, kteří vstupují do prvního manželství před dosažením 50 let, a to na 65 % u žen a 56 % u mužů. V roce 2023 se rozvedlo celkem 19,5 tisíce manželství, přičemž podíl manželství, které končí rozvodem, mírně poklesl na 37 %.¹⁰

Obrázek 1 Statistika sňatků a rozvodů v roce 2023¹¹

Sňatky	2023	Úhrnná sňatečnost svobodných mužů	2023
Datum zveřejnění: 17. 05. 2024	48 268	Datum zveřejnění: 24. 06. 2024	55,6 %
Úhrnná sňatečnost svobodných žen	2023	Úhrnná rozvodovost	2023
Datum zveřejnění: 24. 06. 2024	65,2 %	Datum zveřejnění: 24. 06. 2024	37,1 %

Obrázek 2 Ukazatel rozvodovosti¹²

Ukazatel	Roky							
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Rozvody	24 996	25 755	24 313	24 141	21 734	21 107	19 846	19 453
1. rozvod muže	20 068	20 787	19 677	19 506	17 612	17 120	15 985	15 715
2. a další rozvod muže	4 928	4 968	4 636	4 635	4 122	3 987	3 861	3 738
1. rozvod ženy	20 194	20 957	19 774	19 797	17 685	17 215	16 028	15 846
2. a další rozvod ženy	4 802	4 798	4 539	4 344	4 049	3 892	3 818	3 607
Rozvody manželství s nezletilými dětmi	14 726	15 196	14 193	14 236	12 719	12 854	11 468	11 263
Úhrnná rozvodovost (%)	45,2	47,2	44,8	44,8	40,6	39,7	37,7	37,1
(:) není k dispozici								

¹⁰ Český statistický úřad. *Sňatky a rozvody*. [online]. 2023. [cit. 2024-12-28]. Dostupné z WWW: Sňatky, rozvody | Statistika

¹¹ Český statistický úřad. *Sňatky a rozvody*. [online]. 2023. [cit. 2024-12-28]. Dostupné z WWW: Sňatky, rozvody | Statistika

¹² Český statistický úřad. *Sňatky a rozvody*. [online]. 2023. [cit. 2024-12-28]. Dostupné z WWW: Sňatky, rozvody | Statistika

3 Děti jako součást konfliktního rozvodu

Rozvod je pro každou rodinu složitým a emocionálně náročným obdobím, které může mít dalekosáhlé důsledky. Když se partneři rozhodnou ukončit svůj vztah, často zapomínají na to, že jejich rozhodnutí zasahuje nejen je samotné, ale především i jejich děti. Děti, které jsou obvykle nevinnými oběťmi rozvodových konfliktů, se ocitají v centru bouřlivých emocí a napětí, což může mít zásadní vliv na jejich vývoj, psychické zdraví a vztahy do budoucna. V rámci této kapitoly se zaměříme na to, jak rozvod ovlivňuje děti a jaké výzvy a konflikty mohou vzniknout v jejich důsledku.

Rozvod a rozpad rodiny patří mezi nejobtížnější životní situace, které zasahují nejen samotné účastníky – rodiče a děti, ale často i širší rodinné okolí. Mnozí odborníci považují rozvod za projev sociální patologie. Na jedné straně může být rozvod vnímán jako klíčový krok k ukončení konfliktních situací a nefunkčního soužití. Na straně druhé, pokud se očekávané pozitivní změny nenaplní, mohou se objevit další frustrace, stres a konflikty i po rozvodu. Pro oba partnery přináší rozvod zásadní změny v životních plánech. Jak moc si každý z nich uvědomuje ztrátu vztahu, může zásadně ovlivnit jejich další interakce, zejména pokud mají děti. V případech, kdy je ztráta partnera pro jednoho z nich obzvlášť bolestivá, může touha po pomstě sloužit jako obranný mechanismus proti hluboké depresi. Nicméně, tato touha může také negativně zasahovat do schopnosti rodičů spolupracovat. Proces smíření se s rozvodem bývá často zdoluhavý, a pocity krivdy či zrady mohou přetrvávat po mnoho let, někdy dokonce po celý život.¹³

Konflikt obvykle vychází z nefunkčního vztahu nebo z neschopnosti rodičů se dohodnout. Důležitou roli v tomto procesu hrají rodiče, způsob, jakým se rozvod vyvíjí, a odborníci, kteří se na situaci podílejí. Každý rodič si vybírá jinou strategii, jak se snažit „uspět“. Dítě se často stává nechtěným prostředníkem, protože je nutné rozhodnout o jeho péči na počátku rozvodového řízení. Pro dítě představuje samotný rozvod obrovskou zátěž, protože přichází o stabilní a bezpečné zázemí, což narušuje jeho pocit jistoty. Musí se vyrovnat nejen s novými životními podmínkami, ale také se změnami ve škole, bydlení a omezením kontaktů s rodinou a přáteli. Nejtěžší situace nastává, když se jeden z rodičů pokouší využít dítě jako nástroj v boji proti druhému rodiči, čímž z něj dělá jakéhosi špeha. Dítě je pak postaveno do role, kdy musí shromažďovat informace, které mohou být použity v rámci rozvodového řízení. To pro něj bývá nesmírně bolestivé, neboť miluje

---

¹³ NOVÁK, T. *Střídavá péče o dítě: zájem dítěte především*. Praha: Portál, 2013. s. 10. ISBN 978-80-262-0342-1.

oba rodiče a je traumatizováno tím, že musí snášet jejich neustálé hádky a urážky. Tímto způsobem se z jeho dětství stává místo plné konfliktů, které mu může zanechat dlouhodobé následky.¹⁴

Čím dál více rodin má potíže sladit své úkoly a cíle a realizovat je v každodenním životě. Jiří Dunovský již v osmdesátých letech identifikoval čtyři typy rodin a zaměřil se na analýzu jejich funkčnosti v kontextu výchovy dětí. Pro tuto analýzu využil různá diagnostická kritéria, která zahrnovala složení rodiny, její stabilitu a sociálně-ekonomickou situaci. Ta byla posuzována na základě věku, rodinného stavu, vzdělání a zaměstnání rodičů, jakož i příjmů a podmínek bydlení. Dále se věnoval osobnostem rodičů, sourozenců a dítěte, a také zájmu o dítě a péči, kterou mu rodiče věnují.¹⁵

Konflikt mezi rodiči často vede k tomu, co bychom mohli nazvat „programováním“ dítěte, které může probíhat jak otevřeně, tak skrytě vůči druhému rodiči. Rodič, který se snaží manipulovat názory dítěte, nejenže ovlivňuje jeho myšlení, ale také negativně zasahuje do širšího rodinného prostředí. Tím, že informuje dítě o tom, jaký je druhý rodič „špatný“ nebo nedostatečný, vytváří obraz, který se může v mysli dítěte ustálit jako pravda. Čím přesvědčivěji programující rodič sděluje své názory, tím více sám začíná uvěřit ve své vlastní konstrukce. Tento proces se může prohlubovat opakováním nepravdivých myšlenek, až se dítě dostane do fáze, kdy si je začne samo aktivně přijímat. V takovém případě se může stát, že klady zavrhaného rodiče jsou systematicky ignorovány, zatímco na jeho nedostatky a chyby se klade nepřiměřený důraz. Důsledkem tohoto programování může být, že dítě začne rozvíjet negativní pocity vůči rodiči, který je vnímán jako „špatný“, což má dalekosáhlé následky pro jeho emocionální a psychologický vývoj. Místo aby se dítě cítilo v bezpečí a milováno oběma rodiči, může se ocitnout v rozporuplné situaci, kde musí vybírat strany, což je pro něj vysoce stresující a zmatené. Tato dynamika může narušit důvěru dítěte ve vztahy a ovlivnit jeho schopnost navazovat zdravé mezilidské vztahy v budoucnosti. Je tedy nezbytné, aby rodiče byli vědomi toho, jak jejich chování a slova mohou ovlivnit vnímání dítěte a jak důležité je podporovat pozitivní vztahy mezi dětmi a oběma rodiči, i když jsou rozvedeni.¹⁶

---

¹⁴ ROGALEWICZOVÁ, R. *Dítě v rodičovském konfliktu: jak zůstat dobrým rodičem i po rozchodu*. Praha: Leges, 2019. s. 118. ISBN 978-80-7502-342-1.

¹⁵ PROCHÁZKA, M. *Sociální Pedagogika*. Praha: Grada, 2012. s. 112-113. ISBN 978-80-247-3470-5.

¹⁶ BAKALÁŘ, E. *Rozvodová tematika a moderní psychologie: (studijní texty jsou zaměřeny na osud dítěte, jehož rodiče procházejí nebo již prošli rozvodem)*. Praha: Karolinum, 2006, s. 42-43. ISBN 80-246-1089-2

3.1 Dopady rozvodového procesu na děti

Rozvod je pro rodiče často jedním z nejtěžších a nejvíce stresujících životních rozhodnutí. Avšak zatímco dospělí se vyrovnávají s emocionálními, právními a finančními aspekty rozvodu, děti, které jsou tímto procesem zasaženy, mohou zažívat své vlastní těžkosti a nejistoty. Děti, ať už jsou malé nebo dospívající, se ocitají na křižovatce, kde se mísí jejich potřeba bezpečí a stability s realitou rozpadlého rodinného zázemí. Dopady rozvodového procesu na děti jsou široké a mnohovrstevné, mohou zahrnovat psychické, emocionální a sociální aspekty. Mnoho dětí se potýká s pocity ztráty, viny a zmatku, což může ovlivnit jejich chování, školní výkon a vztahy s vrstevníky. Nejenže se mění jejich rodinná dynamika, ale také se mohou ocitnout v situacích, které si vyžadují adaptaci na nové podmínky a pravidla. V této podkapitole se zaměříme na různé aspekty, jakými rozvod ovlivňuje děti.

Nyní si přiblížíme, jak prožívají rozvod rodičů děti v různých věkových etapách dle Špaňhelové.

Novorozenec a kojenec (do 1 roku života)

Děti mají schopnost vnímat atmosféru ve své rodině, i když často nedokážou plně pochopit rodinná zklamání nebo složitosti každodenního života. Pro ně je nejdůležitější osoba, která se o ně stará, obvykle matka. Děti dokážou vycítit její emoce a snadno poznají, zda je smutná nebo prochází nějakými potížemi. Tyto pocity se pak mohou projevit u dětí neklidem, plačtivostí nebo častým nočním buzením. Matka může někdy reagovat přehnanou starostlivostí a péčí, zatímco otec může být odsunut na vedlejší kolej. Je důležité, aby oba rodiče nezapomínali na potřeby svého dítěte. Dítě by mělo být vždy na prvním místě, a to i v situacích, kdy mezi rodiči vznikají neshody. Rodiče by měli umět oddělit své negativní pocity a spory od výchovy dítěte, aby zajistili, že jeho potřeby a blaho budou vždy prioritou.¹⁷

Batole (1-3 roky)

Batole začíná chápat význam slov a vnímá svou rodinu jako bezpečný přístav. V tomto věku se také rozvíjí jeho fantazie, která může odrážet situace, jež se odehrávají v jeho okolí. Proto je pro rodiče klíčové, aby v této fázi věnovali svému dítěti dostatek pozornosti, aktivně mu naslouchali a byli mu nablízku, když potřebuje něco objasnit. V reakci na napjaté rodinné situace může dítě projevovat vztek a neklid, což se může promítnout i do jeho spánkových návyků. Může mít potíže se spánkem a trápit ho noční

---

¹⁷ ŠPAŇHELOVÁ, I. *Dítě a rozvod rodičů*. Praha: Grada, 2010. s. 85. ISBN 978-80-247- 3181-0.

můry. Rodiče by měli být ostražití a citliví k těmto projevům, aby mohli dítěti poskytnout podporu a pocit bezpečí, který tolik potřebuje.¹⁸

Předškolní věk (3-6 let)

Děti v tomto vývojovém období často vnímají sebe jako středobod svého světa a mají tendenci se domnívat, že vše, co se kolem nich děje, je nějakým způsobem spojeno s nimi. Tento pocit může vést k tomu, že pocítují vinu za konflikty mezi rodiči, a dokonce i za samotný rozvod. Když rodiče procházejí obtížným obdobím, děti si mohou neúmyslně připisovat zodpovědnost za napětí a hádky, což může mít na jejich psychiku značný dopad. Kvůli těmto pocitům viny a zmatku se děti mohou vrátit k dřívějšímu vývojovému stadiu, kdy se chovaly, jako by byly mladší, než ve skutečnosti jsou. Mohou začít projevoval regrese v chování, například se začít vyžadovat více pozornosti nebo se chovat nezralým způsobem. Někdy se také silně upnou na jednoho z rodičů, hledajíc u něj útěchu a pocit bezpečí, což může vést k narušení rovnováhy ve vztahu s druhým rodičem. Dalšími projevy těchto emocí mohou být problémy s příjmem potravy, kdy dítě buď odmítá jíst, nebo naopak přehnaně vyhledává jídlo jako způsob útěchy. Může se také objevit pomočování, a to jak během dne, tak v noci. Tyto symptomy jsou často signálem, že dítě prochází vnitřním stresem a potřebuje podporu a porozumění ze strany rodičů. Je důležité, aby rodiče byli citliví k těmto projevům a snažili se vytvořit doma prostředí, které bude dítěti poskytovat bezpečí a stabilitu, což mu pomůže lépe se vyrovnat s těmito náročnými změnami v jeho životě.¹⁹

Mladší školní věk (do 11 let)

Dítě ve mladším školním věku se začíná aktivně zapojovat do kolektivu a vytváří nová přátelství. Toto období je pro něj klíčové, protože se učí základům spolupráce, komunikace a osobní odpovědnosti. V této fázi vývoje si dítě začíná uvědomovat, jak důležité je naslouchat ostatním a formulovat si vlastní názory na různé situace a události, které ho obklopují. Rodiče hrají v tomto procesu zásadní roli. Měli by být k dítěti otevření a upřímní, což znamená, že by měli sdílet své myšlenky a pocity, aniž by se obávali, že by to dítě mohlo nějakým způsobem ovlivnit negativně. Je rovněž důležité, aby rodiče vytvářeli prostředí, ve kterém se dítě cítí pohodlně a bezpečně, aby se mohlo ptát na cokoli, co ho zajímá, a vyjadřovat své názory bez strachu z odsouzení. Podpora ze strany rodičů může dítěti pomoci rozvíjet sebevědomí a schopnost kriticky přemýšlet. Když dítě ví, že jeho názory jsou respektovány a brány vážně, je motivováno k tomu, aby se vyjadřovalo a aktivně se zapojovalo do diskuzí. Tímto způsobem se nejen učí, jak se

---

¹⁸ ŠPAŇHELOVÁ, I. *Dítě a rozvod rodičů*. Praha: Grada, 2010. s. 87-88. ISBN 978-80-247- 3181-0.

¹⁹ ŠPAŇHELOVÁ, I. *Dítě a rozvod rodičů*. Praha: Grada, 2010. s. 88. ISBN 978-80-247- 3181-0

orientovat ve svém sociálním prostředí, ale také buduje dovednosti, které budou cenné po celý jeho život. Rodiče by se měli snažit být nejen autoritami, ale také partnery v diskusi, což posílí důvěru a otevřenost v jejich vztahu.²⁰

Dospívání (11-20 let)

Dospívání je obdobím plným výzev a změn, které mohou být pro mladé lidi velmi náročné. V této fázi života se adolescenti často potýkají s neustálými změnami názorů, hodnot a postojů, což může vést k tomu, že jsou kritičtí nejen vůči svým rodičům, ale i vůči přátelům a okolnímu světu. Mladí lidé se obvykle snaží najít svou identitu, což může být zdrojem vnitřního zmatku. Časté změny nálad a emocionální výkyvy jsou v tomto období zcela normální, ale mohou také znesnadnit komunikaci mezi adolescentem a jeho rodiči. Pokud se adolescent projevuje agresivně, ubližuje ostatním nebo je uráží, je nezbytné, aby rodiče zasáhli a pomohli mu pochopit, že takové chování není přijatelné. Je důležité, aby rodič s dítětem otevřeně promluvil o jeho emocích a pocitech, které prožívá. Měli by mu ukázat, že je naprosto v pořádku vyjadřovat své pocity, ale je důležité najít zdravější a konstruktivnější způsoby, jak to udělat. Například, místo aby se uchýlil k agresi, může adolescent své emoce ventilovat prostřednictvím hudby, umění, sportu nebo dokonce i pláčem. Rodiče by měli dítěti jasně vysvětlit, že všechny pocity, ať už pozitivní či negativní, jsou legitimní, ale důležité je najít způsoby, jak je vyjádřit, aniž by tím ubližovali sobě nebo ostatním. Tímto způsobem mohou rodiče pomoci svému dítěti rozvíjet emoční inteligenci a naučit ho zdravým způsobům, jak se vyrovnávat s náročnými situacemi. Tato podpora a porozumění mohou být klíčovými faktory při formování zdravého sebevědomí a sociálních dovedností adolescenta.²¹

Pro dítě představuje rozvod nebo rozcházení rodičů vždy určitou hrozbu, bez ohledu na to, zda spolu stále žijí, nebo se rozhodli jít každý svou cestou. Rodiče jsou pro něj dvěma nejdůležitějšími osobami, a proto je pro něj obtížné se s touto situací vyrovnat. Když je dítě postaveno před volbu, s kým chce zůstat, zažívá vnitřní konflikt. Musí se vyrovnat s tím, že by mělo ignorovat rodiče, které dříve milovalo a respektovalo, což může znamenat i odmítnutí části své vlastní identity. Tento tlak může zásadně narušit jeho pocit vlastní hodnoty. Dítě se pak může potýkat s různými emocemi, jako jsou strach, úzkost a stres. Pokud je dítě co nejméně zapojováno do sporů mezi rodiči, ať už jde o přímou spolupráci s jedním z nich, nebo pouhé naslouchání jejich hádkám, má větší šanci se s rozvodem lépe vyrovnat. Tím, že se mu poskytne prostor a možnost zůstat

---

²⁰ ŠPAŇHELOVÁ, I. *Dítě a rozvod rodičů*. Praha: Grada, 2010. s. 92. ISBN 978-80-247- 3181-0.

²¹ ŠPAŇHELOVÁ, I. *Dítě a rozvod rodičů*. Praha: Grada, 2010. s. 94-95. ISBN 978-80-247- 3181-0

stranou konfliktu, se zvyšuje pravděpodobnost, že si udrží zdravější emocionální rovnováhu a pocit stability v této obtížné životní situaci.²²

Když se vazby rozpadnou aneb dopady na dítě a jeho vývoj.

Důsledky emocionálního zneužívání mohou mít na dítě dlouhotrvající dopad, protože ztráta vazby s jedním z rodičů může být trvalá. Pokud k přerušení kontaktu dojde v raném věku, dítě se často potýká s obtížemi při pokusu o obnovení důvěry vůči rodiči. Navíc, pod vlivem manipulace ze strany rodiče, který druhého zavrhuje, si dítě vytváří negativní obraz o rodiči, který je odmítán. Mezi vztahem rodiče a dítěte platí stejné zákonitosti jako v jakémkoli jiném mezilidském vztahu. Dlouhodobé přerušení kontaktu komplikuje znovu navázání blízkého vztahu. V lepších případech to může probíhat obdobně jako u lidí, kteří se dlouho neviděli – zpočátku si vzpomínají na společné zážitky, ale nakonec zjistí, že mají málo společného, protože jejich životy se rozdělily. I když se jedná o rodiče, manipulace může znamenat, že v dítěti nezůstává pozitivní emocionální vazba, která by usnadnila obnovu jejich vztahu. V horších scénářích může být dítě naprosto neschopné navázat jakékoli spojení se zavrženým rodičem. Při pokusu o setkání mohou na dítě působit silné emoce, které mohou vyústit v psychosomatické symptomy, jako je například krvácení z nosu, dušení nebo nevolnost. V nejextrémnějších případech může dítě dokonce hrozit sebevraždou nebo se o ni pokusit, například spolknutím léků, podřezáním nebo skokem z okna. Tímto způsobem nedochází pouze k narušení emocionálních vazeb, ale rodič také ztrácí možnost ovlivňovat výchovu a vzdělání dítěte, poskytovat praktickou pomoc nebo materiální podporu. I když by rodič rád podpořil své dítě emocionálně a materiálně, je mu to znemožněno manipulací ze strany druhého rodiče.²³

---

²² MATOUŠEK, O. *Děti a rodiče v rozvodu: manuál pro zúčastněné profesionály a rodiny*. Praha: Portál, 2015. s. 89. ISBN 978-80-262-0968-3.

²³ GARDNER, R. A. *Terapeutické intervence u dětí se syndromem zavržení rodiče*. Praha: Triton, 2010. s. 29. ISBN 978-80-7387-365-3.

4 Křivé obvinění ze sexuálního násilí v rámci rozvodu

Rozvod je jedním z nejvíce emocionálně nabitých a stresujících období v životě jednotlivců, často provázený konflikty, zklamáním a ztrátou. V takových situacích, kdy se vztahy rozpadávají a napětí narůstá, mohou vyvstávat extrémní strategie, jak získat výhodu v rozvodovém řízení. Jednou z nejzávažnějších a nejproblematictějších taktik je křivé obvinění ze sexuálního násilí. V poslední době se stále častěji setkáváme s případy, kdy ženy podávají obvinění ze sexuálního zneužívání v rámci rozvodových řízení. Tato praxe má závažné důsledky nejen pro vztah mezi otcem a dítětem, ale také přispívá k trivializaci samotného trestného činu pohlavního zneužívání. I když může být takové obvinění zaměřeno na oslabení pozice druhého manžela, může to mít negativní dopad na důvěru dětí, které se obávají, že nebudou věřeny, pokud se rozhodnou promluvit o skutečných zkušenostech. Tímto způsobem se může snížit ochota dětí svědčit o skutečném zneužívání, což může vést k tomu, že se nezaznamenají skutečné případy a oběti zůstanou bez potřebné podpory. Je tedy klíčové, aby se na tuto problematiku pohlíželo citlivě a objektivně, a to jak v právním, tak v sociálním kontextu, aby se zajistila ochrana skutečných obětí a zabránilo se zneužívání právního systému.

Křivé obvinění je definováno v Trestním zákoníku č. 40/2009 Sb. § 345 jako trestný čin, při němž osoba obviní jiného neoprávněně z trestného činu, nebo takové obvinění podá s cílem přivodit trestní stíhání. V dalších odstavcích jsou uvedeny různé kvalifikované skutkové podstaty. Hlavním cílem trestného činu křivého obvinění, jak je uvedeno v prvním odstavci, je chránit jednotlivce před nepravdivými útoky, které ohrožují jejich čest, svobodu a práva v souvislosti s obviněním z trestného činu. Podle druhého odstavce je pak cílem ochrany zajištění řádného fungování státních orgánů a ochrana občanů před nepravdivými útoky, které by mohly ohrozit jejich práva, čest a svobodu, pokud se jedná o obvinění vedoucí k trestnímu stíhání.²⁴

Nyní si představíme přímé znění Trestního zákoníku č. 40/2009 Sb. § 345 Křivé obvinění:

- (1) Kdo jiného lživě obviní z trestného činu, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta.*
- (2) Kdo jiného lživě obviní z trestného činu v úmyslu přivodit jeho trestní stíhání, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta.*

---

²⁴ ŠÁMAL, P. *Trestní zákoník: komentář*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck. Velké komentáře. 2012. s. 2953. ISBN 978-80-7400-428-5,

- (3)** Odnětím svobody na jeden rok až pět let bude pachatel potrestán,
- a)** spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 v úmyslu získat pro sebe nebo pro jiného prospěch,
  - b)** spáchá-li takový čin tiskem, filmem, rozhlasem, televizí, veřejně přístupnou počítačovou sítí nebo jiným obdobně účinným způsobem,
  - c)** spáchá-li takový čin v úmyslu jiného vážně poškodit v zaměstnání, narušit jeho rodinné vztahy nebo způsobit mu jinou vážnou újmu,
  - d)** spáchá-li takový čin v úmyslu zakrýt nebo zlehčit svůj vlastní trestný čin, nebo
  - e)** spáchá-li takový čin na jiném, který vůči němu plnil svoji povinnost vyplývající z jeho zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce nebo uloženou mu podle zákona.
- (4)** Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán,
- a)** spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 jako člen organizované skupiny,
  - b)** způsobí-li takovým činem značnou škodu, nebo
  - c)** získá-li takovým činem pro sebe nebo pro jiného značný prospěch.
- (5)** Odnětím svobody na tři léta až deset let bude pachatel potrestán,
- a)** způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 nebo 2 škodu velkého rozsahu, nebo
  - b)** získá-li takovým činem pro sebe nebo pro jiného prospěch velkého rozsahu.²⁵

V § 345 odstavec 1 se lživé obvinění definuje jako tvrzení, že daná osoba spáchala jednání, které odpovídá znaku trestného činu. To zahrnuje úmyslné obvinění někoho, i když k takovému činu vůbec nedošlo, nebo daná osoba není jeho pachatelem. Lživé obvinění může směřovat pouze na konkrétní osobu, přičemž není nutné ji uvádět jménem – stačí, když bude dostatečně identifikována. Takové obvinění může být také vzneseno proti více osobám. Pokud jde o obvinění z trestného činu, to se musí vztahovat k nějakému konkrétnímu trestnému činu. Pachatel není povinen tento čin právně kvalifikovat, stačí, že ho dostatečně popíše. Křivé obvinění může být trestné i v případě, že se týká promlčeného trestného činu.²⁶

V případě druhého odstavce se lživé obvinění se v tomto kontextu shoduje se lživým obviněním uvedeným v prvním odstavci, neboť naplňuje stejné charakteristiky. Takové obvinění z trestného činu popisuje jednání, které může vést k trestnímu stíhání nevinného člověka. Cílem pachatele je podat oznámení, které vyvolá trestní řízení proti

---

²⁵ ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník. Zákony pro lidi – Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění [online]. AION CS, s.r.o., 2010. [cit. 04.02.2025]. Dostupné z WWW: 40/2009 Sb. Trestní zákoník

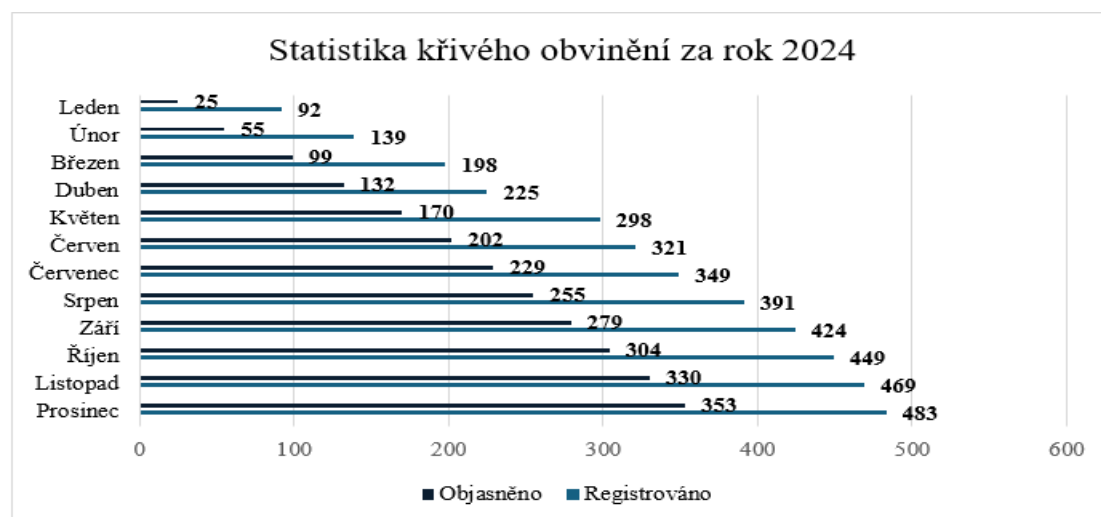
²⁶ ŠÁMAL, P. *Trestní zákoník: komentář*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck. Velké komentáře. 2012. s. 2954. ISBN 978-80-7400-428-5,

určité osobě. Sem spadá i lživé obvinění, které je vzneseno v rámci vlastní obhajoby během trestního řízení. Trestní stíhání je proces, jehož průběh řídí Trestní řád a jehož cílem je zjistit, zda došlo k spáchání trestného činu, identifikovat pachatele a zajistit mu odpovídající trest.

Většina párů, které se rozhodnou pro rozvod, se obvykle snaží vyhnout zbytečným konfliktům. Bohužel však existují situace, kdy jeden nebo oba manželé usilují o to, aby druhému co nejvíce uškodili. To se může projevovat například obviněními z ohrožování výchovy dítěte podle § 201 nebo z pohlavního zneužití podle § 187 Trestního zákoníku. Taková obvinění jsou velmi závažná a musí být vždy pečlivě prošetřena, přičemž zvláštní pozornost je věnována nezletilým dětem, které mohou být jejich oběťmi nebo svědky. Je nezbytné zajistit, aby se skutečně zjistilo, zda k jakémukoli trestnému činu došlo. Pokud se prokáže, že obvinění bylo neopodstatněné a žádný takový čin se nestal, je možné zahájit trestní řízení proti osobě, která obvinění podala. Tato osoba může čelit vážným následkům, včetně trestu odnětí svobody na období od 2 do 8 let za trestný čin. Tento proces je důležitý nejen pro ochranu nevinných lidí, ale také pro zachování integrity právního systému a důvěry v něj. Je nezbytné, aby se s těmito záležitostmi zacházelo s maximální vážností a odpovědností.²⁷

Nyní si představíme statistiku kriminality se zaměřením na křivé obvinění, kterou poskytuje Policie České republiky. Tato statistika se zaměřuje na obecné křivé obvinění všech typů za rok 2024 v konkrétních měsících.

Graf 1 Statistika křivého obvinění za rok 2024²⁸

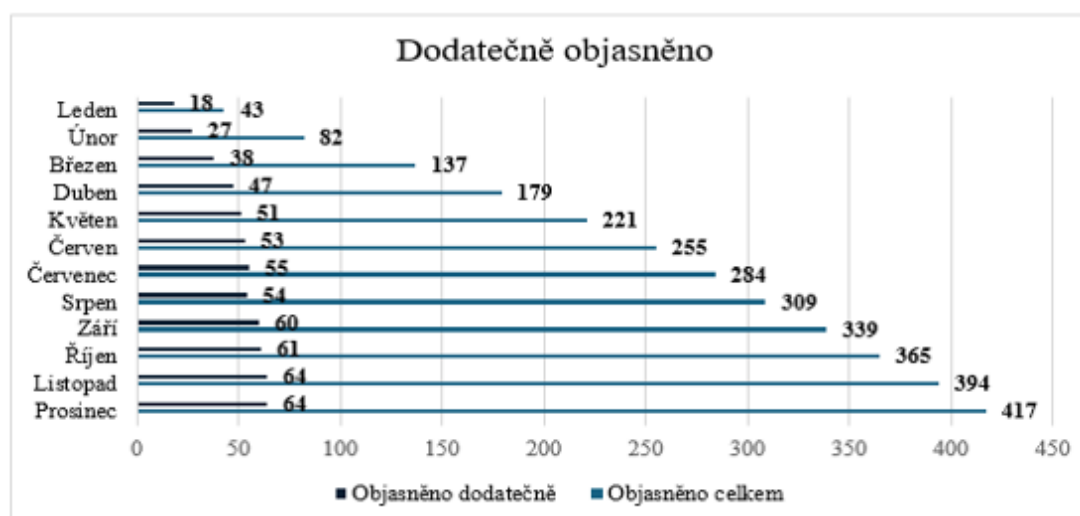

Zdroj: vlastní zpracování

²⁷ NOVÁK, T. PRŮCHOVÁ, B. *Předrozvodové a rozvodové poradenství*. Praha: Grada, Psyché. 2007. s. 79. ISBN 978-80-247-1449-3.

²⁸ Policie České republiky. *Statistické přehledy kriminality za rok 2024*. [online] [cit. 04-02-2025]. Dostupné z WWW: Statistické přehledy kriminality za rok 2024 - Policie České republiky

Graf 2 Statistika křivého obvinění za rok 2024 - dodatečně objasněno²⁹

Zdroj: vlastní zpracování

První graf zobrazuje křivá obvinění, která byla registrována a následně objasněna. Druhý graf vyjasňuje dodatečné objasnění, přičemž celkové objasnění představuje součet hodnot „objasněno“ a „objasněno dodatečně“.

4.1 Děti jako nástroj křivých obvinění

Před několika lety média přinesla šokující zprávu o matce, která po rozchodu s manželem vznesla vážná obvinění, podle nichž měl její bývalý partner znásilňovat jejich děti a provádět s nimi různé ohavnosti v kostýmu kočky. Zprávy naznačovaly, že počáteční znalecké posudky dávaly matce určitou věrohodnost, což vedlo k dalším vyšetřováním a mediálnímu zájmu. V průběhu řízení se však situace začala vyvíjet nečekaným směrem. Jak se shromažďovaly důkazy a další posudky, vyšlo najevo, že obvinění matky nebyla podložena pravdivými skutečnostmi. Nakonec se ukázalo, že to byla právě ona, kdo byl shledán vinným a odsouzen. Tento případ nejenže ilustruje závažnost a důsledky falešných obvinění, ale také vyvolává otázky ohledně toho, jak jsou podobné situace vyšetřovány a jak mohou ovlivnit životy všech zúčastněných, včetně dětí.³⁰

Obdobným případem se zabývali v Nizozemsku v roce 2009, kde se odehrál případ, který vyvolal velkou pozornost a nastolil důležitá témata týkající se falešných obvinění a jejich dopadů na rodiny. Otec čtyř dětí byl po sedmi měsících strávených ve

²⁹ Policie České republiky. *Statistické přehledy kriminality za rok 2024*. [online] [cit. 04-02-2025]. Dostupné z WWW: Statistické přehledy kriminality za rok 2024 - Policie České republiky

³⁰ KOZELKA, P. *Žena křivě obvinila manžela z bizarních praktik s dětmi, soud s ní neměl slitování*. Novinky.cz [online] [cit. 2025-01-15]. Dostupné z WWW: <https://www.novinky.cz/krimi/clanek/zena-krive-obvinilamanzela-z-bizarnich-praktik-s-detmi-soud-s-ni-nemel-slitovani-40339182>

vazbě propuštěn, poté co během rozvodového řízení děti obvinily z toho, že je sexuálně zneužíval. Příklad byl postoupen nizozemské národní expertní skupině pro sexuální delikty, která dospěla k závěru, že obvinění vznesená dětmi nemají žádné opodstatnění a otec byl tedy falešně obviněn. Následně byl zproštěn všech obvinění týkajících se údajného sexuálního zneužívání. Přestože odborníci konstatovali, že k žádnému zneužití nedošlo, matka setrvala ve svém přesvědčení, že k těmto činům skutečně došlo, a nadále trvala na obvinění otce. V roce 2012 byla matka obviněna z pomluvy, avšak kvůli procesnímu pochybení nebyla za toto obvinění odsouzena. Nicméně byla uznána vinnou z úmyslného maření práv otce vyplývajících z jeho rodičovské odpovědnosti. Mezitím byly děti vystaveny třem letům intenzivních vyšetřování, rozhovorů a jiným formám stresu, což mělo na jejich psychiku devastující účinky. Nejzávažnější následky však měly na vztah mezi otcem a jeho dětmi, který byl nenapravitelně poškozen. Tento případ ukazuje na vážnost a důsledky falešných obvinění, která mohou mít devastující dopad na rodinné vztahy a psychické zdraví všech zúčastněných. Otevírá také otázky o tom, jakým způsobem je třeba zacházet s obviněními v citlivých situacích, jako jsou rozvodová řízení, a jak zajistit ochranu jak dětí, tak rodičů před zneužíváním právního systému.³¹

Nyní si představíme případ křivého obvinění na základě usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 4 Tdo 525/2014-34 ze dne 29.4.2014, který podrobně popisuje JUDr. Ondřejová. Rozsudkem Městského soudu v Brně ze dne 1. 7. 2013, sp. zn. 91 T 46/2013, byla obviněná Ing. J. D. uznána vinnou ze spáchání přečinu křivého obvinění podle § 345 odst. 1 tr. zákoníku, kterého se podle skutkové věty výroku o vině daného rozsudku dopustila tím, že „dne 8. 8. 2012 v B., na ulici C., na oddělení Policii ČR, oznámila nejprve telefonicky v době kolem 2.45 a poté téhož dne do Protokolu o trestním oznámení, že poté, co nezletilá dcera, strávila dva víkendy u svého otce E. D., v jeho bydlišti v obci R., začala mít chování, které nasvědčovalo pohlavnímu zneužívání, kdy např. po návštěvě ve dnech 20. 7. - 22. 7. 2012 jí jazykem olizovala ruku, strkala jí jazyk do pusy a řekla, že jí toto dělá tatínek E., a po návštěvě ve dnech 4. 8. - 5. 8. 2012 si strkala prstíky do přirození, pak měla říkat, že tatínek jí dával Bertíka tam dolů a přitom ukazovala na svoje přirození a říkala, že to bolí, pak měla říct „tatínek velkej klacek“ a potom „spadl“ (kdy nezletilá označuje pánské přirození Bertík a ženské přirození slovy buď „fifinka“ nebo „veverka“). Na základě tohoto oznámení byl policejním orgánem Policie ČR Krajské ředitelství policie JmK OOK – 3. oddělení Brno, Kounicova 2, dne 8. 8. 2012 pod sp. zn.

---

³¹ SMIT A.E., et al., *Between Scylla and Charybdis: A Literature Review of Sexual Abuse Allegations in Divorce Proceedings*. Psychology. [online] [cit. 2025-01-15]. Dostupné z WWW: [Between Scylla and Charybdis: A Literature Review of Sexual Abuse Allegations in Divorce Proceedings](#)

KRPB-199733/TČ-2012-060371 vydán Záznam o zahájení úkonů trestního řízení podle § 158 odst. 3 trestního řádu, kde byl uveden její manžel E. D. jako podezřelý ze zvlášť závažného zločinu pohlavního zneužití podle § 187 odst. 1, 2 tr. zákoníku, avšak po provedeném rozsáhlém šetření týž policejní orgán dne 27. 11. 2012 pod stejnou spisovou značkou vydal usnesení s právní mocí dne 3. 12. 2012, kterým podle § 159a odst. 1 tr. ř. věc podezření ze spáchání zločinu znásilnění podle § 185 odst. 1, odst. 2 písm. a), odst. 3 písm. a) tr. zákoníku, kterého se měl dopustit E. D., odložil s tím, že ve věci nejde o podezření ze zločinu a není na místě je vyřídít jinak. Tohoto jednání se obviněná dopustila s vědomím, že její oznámení může vést k trestnímu stíhání manžela E. D., se kterým byla v době podání trestního oznámení v rozvodovém řízení.³²

Pachatelka jasně označila poškozeného v daném trestním oznámení za viníka trestného činu, přičemž si musela být vědoma toho, že toto oznámení může vést k jeho trestnímu stíhání. Za toto jednání byla obviněná Ing. J. D. odsouzena podle § 345 odst. 1 trestního zákoníku k šesti měsícům odnětí svobody. Na základě § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 trestního zákoníku byl výkon trestu podmíněně odložen na zkušební období trvající 18 měsíců. Podle § 82 odst. 2 trestního zákoníku byla obviněná uložena povinnost nahradit škodu, kterou svým trestným činem způsobila, v průběhu zkušební doby podmíněného odsouzení, a to podle svých možností.³³

Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 6 Tdo 215/2015-27 ze dne 18. 3. 2015. Rozsudkem Krajského soudu v Ústí nad Labem, pobočka v Liberci, ze dne 17. září 2014, sp. zn. 31 To 290/2014, byla obviněná podle § 345 odst. 3 trestního zákoníku odsouzena za zločin křivého obvinění dle § 345 odst. 1 a odst. 3 písm. b) trestního zákoníku, přičemž tento bod v napadeném rozsudku zůstal nezměněn. Byla jí uložena trest odnětí svobody na dobu dvou let, jehož výkon byl podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 trestního zákoníku podmíněně odložen na zkušební období trvající jeden rok.³⁴

Pokud obviněná ve svém dovolání tvrdí, že odvolací soud měl posoudit, zda se dopustila úmyslného jednání, za které byla uznána vinnou, Nejvyšší soud k tomu dodává následující. Podle rozhodnutí č. 63/1991 Sb. rozh. tr. je nezbytné, aby orgány činné v trestním řízení prokázaly, že pachatel trestného činu křivého obvinění byl si vědom

---

³² ONDŘEJOVÁ, E. *Jak se bránit falešnému obvinění ze sexuálního zneužívání dětí*. [online]. Advokátní kancelář Ondřejová a Partner, 2017. [cit. 2025-01-01]. Dostupné z WWW: Jak se bránit falešnému obvinění ze sexuálního zneužívání dětí

³³ ONDŘEJOVÁ, E. *Jak se bránit falešnému obvinění ze sexuálního zneužívání dětí*. [online]. Advokátní kancelář Ondřejová a Partner, 2017. [cit. 2025-01-01]. Dostupné z WWW: Jak se bránit falešnému obvinění ze sexuálního zneužívání dětí

³⁴ ONDŘEJOVÁ, E. *Jak se bránit falešnému obvinění ze sexuálního zneužívání dětí*. [online]. Advokátní kancelář Ondřejová a Partner, 2017 [cit. 2025-01-01]. Dostupné z WWW: Jak se bránit falešnému obvinění ze sexuálního zneužívání dětí

toho, že obviňuje jiného nepravdivě. Z argumentace obviněné v dovolání je však jasné, že si nechce připustit, že obvinila poškozeného lživě a že jednala úmyslně. Okresní soud ve svém rozsudku podrobně analyzuje důkazy a na straně 5 uvádí, že obviněná „splnila znaky skutkové podstaty zločinu křivého obvinění“ ve dvou případech. Soud druhého stupně, který se musel vyjádřit k podobné námitce, dospěl k závěru, že křivé obvinění podle § 345 odst. 1, 3 písm. b) trestního zákoníku se obviněná dopustila pouze v případě jednání uvedeného pod bodem 2) rozsudku soudu prvního stupně. Na straně 5 svého rozhodnutí soud druhého stupně zdůraznil, že „pachatel musí jednat úmyslně, s vědomím, že obvinění je nepravdivé, a lživě obviňuje jiného“. Tento soud také podrobně rozebírá případ uvedený pod bodem 1) rozsudku soudu prvního stupně a dospěl k názoru, že by měl být postoupen správnímu orgánu k posouzení, zda se nejedná o přestupek. Klíčové zjištění týkající se úmyslu obviněné v souvislosti se skutkem popsáným pod bodem 2) rozsudku, který odvolací soud potvrdil, bylo, že „v květnu 2013, po podání trestního oznámení poškozeného, kdy proti obviněné začaly trestní úkony, byla informována, že mezi její dcerou a poškozeným není žádný vztah s jakýmkoli sexuálním podtextem“, přesto lživě obvinila poškozeného z trestného činu. Soud druhého stupně správně uzavřel, že od té doby, co byla informována o absenci jakéhokoli sexuálního vztahu, musela obviněná vědět, že její domněnky jsou mylné a že špatně vykládá chování své dcery a poškozeného, takže si byla vědoma, že další tvrzení o sexuálním zneužití její dcery ze strany poškozeného jsou nepravdivá. Vzhledem k tomu, že obviněná svou argumentaci ohledně úmyslu, i když se jedná o hmotněprávní aspekt, spojuje s tím, že jí nebyl prokázán (nebyl dostatečně zkoumán), byla tato námitka považována za právně irelevantní, přičemž se k ní Nejvyšší soud vyjádřil i v kontextu výše zmíněného judikátu.³⁵

4.2 Syndrom zavrženého rodiče

Syndrom zavrženého rodiče je klasifikován jako součást syndromu týraného a zanedbávaného dítěte, známého také jako CAN (syndrom zneužívání a zanedbávání dětí). Tento syndrom je popsán jako forma týrání, které zahrnuje veškeré způsoby ubližování dětem, včetně pasivního přihlížení k těmto činům, pokud se jich někdo dopouští vědomě. Fyzické zneužívání je často spojeno s psychickým týráním, kdy je dítě neustále vystavováno tlaku ze strany kritiky, hrozbám nebo nerealistickým požadavkům,

---

³⁵ ONDŘEJOVÁ, E. *Jak se bránit falešnému obvinění ze sexuálního zneužívání dětí*. [online]. Advokátní kancelář Ondřejová a Partner, 2017 [cit. 2025-01-01]. Dostupné z WWW: [Jak se bránit falešnému obvinění ze sexuálního zneužívání dětí](#)

například na školní výsledky či pomoc s péčí o sourozence nebo domácími pracemi. Dítě se ocitá v bezvýhodných situacích, kdy je tlačeno do konfliktů loajality, zejména v kontextu rodinných vztahů, což je obzvlášť patrné během rozvodových řízení.³⁶

Termín Parental Alienation Syndrome (PAS), tedy syndrom odcizení rodiče, poprvé představil Richard A. Gardner v roce 1985. Tento koncept popisuje specifickou psychologickou poruchu, která se obvykle vyskytuje v rámci opatrovnických sporů mezi rodiči. I když jsou tyto konflikty nejčastěji spojeny s rodiči v rozvodovém řízení, mohou se objevit i v jiných typech situací, kde je třeba rozhodnout o péči o dítě. Hlavním znakem tohoto syndromu je negativní a často nepravdivé vykreslování jednoho rodiče druhým rodičem nebo dokonce samotným dítětem. Taková očerňující kampaň vůči rodiči, který je milující a pečující, postrádá jakýkoli objektivní základ a vzniká v důsledku manipulativního chování jednoho z rodičů. Tato situace se skládá z kombinace programování ze strany rodiče, který se snaží indoktrinovat dítě, a cíleného očerňování ze strany dítěte vůči jednomu z rodičů. Důsledky PAS mohou být pro dítě velmi vážné a představují formu emocionálního traumatizování. Výsledkem tohoto procesu je často destrukce vztahu dítěte s rodičem, který se snaží o jeho blaho a lásku. Tímto způsobem se dítě ocitá v situaci, kdy je nuceno vybírat si mezi rodiči, což může mít dlouhodobé negativní dopady na jeho psychické zdraví a schopnost navazovat zdravé vztahy v budoucnosti. Je proto zásadní, aby se na tuto problematiku nahlíželo s maximální pozorností a aby se přijímala opatření na ochranu dětí před těmito škodlivými vlivy.³⁷

Osobnostní rysy programujícího rodiče často zahrnují disharmonické charakteristiky, jako jsou schizoidní, vztahovačné, histriónské, narcistické a závislé tendence. Není však vždy možné hovořit o jasně vymezených psychopatických případech. Často jde o subjektivní snahu chránit dítě, která vychází z přesvědčení, že pokud je něco špatné pro jednoho rodiče, musí to být nevhodné i pro dítě. Pokud je rozvod vnímán jako konflikt – což v mnoha případech skutečně je – pak se vítězství často spojuje se získáním dětí, které pak odmítají vztah s druhým rodičem. Tímto způsobem si rodič potvrzuje svou vlastní hodnotu: „Kdybych nebyl dobrý rodič, děti by mi nebyly svěřeny, a neodmítaly by toho druhého.“ Dalším motivem, který nelze opomenout, je touha po vyrovnání účtů a msta. Rodič může mít pocit, že je třeba se pomstít za to, co mu druhý rodič způsobil, za ztracené roky, emocionální zranění nebo finanční ztráty. Tato

---

³⁶ MATOUŠEK, O. *Slovník sociální práce*. Vydání třetí. Praha: Portál, 2016. s. 233. ISBN 978-80-262-1154-9.

³⁷ WARSHAK, R. A. *Rozvodové jedy*. Praha: Triton, 2003. s. 287. ISBN 80-7254-439-X.

dynamika může mít vážné následky nejen pro rodiče, ale především pro děti, které se ocitají v centru těchto konfliktů.³⁸

Alan Blotocky, forenzní psycholog, který se zaměřuje na falešná obvinění ze sexuálního násilí během rozvodového řízení roku 2021 ve svém článku uvádí, že nejefektivnějším způsobem, jak vyvrátit falešná obvinění ze zneužívání, je identifikovat odcizující víru rodiče, který se údajného zneužívání dopustil. Tato odcizující přesvědčení často stojí za rozhodnutím rodiče vytvořit nepravdivé obvinění vůči druhému rodiči. Pomocí důkladných rozhovorů a psychologických testů lze tato přesvědčení odhalit. Odborník na duševní zdraví je nejlépe kvalifikován k řešení tohoto klinického problému. Je třeba trpělivosti a analytického přístupu lékaře, aby se dostal k odcizujícím přesvědčením, která jsou skryta před očima rodiče, který se provinil. Mezi psychologické nástroje, které mohou vyvolat myšlenky, pocity, činy, záměry a motivace, patří například série dokončování vět. V rámci rozhovorů mohou být užitečné hypotetické otázky, zaměřené na neverbální signály a analýza zdánlivých nesrovnalostí. Dále také uvádí sedm nejčastějších vět, která se v křivých obviněních objevují.³⁹

1. „*Bojím se, že naše dítě si vytvoří silnější vztah k tobě než ke mně a bude s tebou chtít žít.*“
2. „*Chci mít své dítě pouze pro sebe.*“
3. „*Pokud mě nechceš, nedostaneš ani naše dítě.*“
4. „*Chci se ti pomstít, a co lepšího než připravit tě o tvoje dítě?*“
5. „*Nechci, aby moje dítě bylo podobné tobě.*“
6. „*Já jsem v této rodině skutečným rodičem, ne ty.*“
7. „*Nechci, aby moje dítě milovalo svého nového nevlastního rodiče, protože bych mohl být vytlačen.*“

4.3 Jak se bránit křivému obvinění ze sexuálního zneužívání dětí

Advokátka JUDr. Ondřejová ve svém článku uvádí, že objektem uvedeného přečinu je zájem na ochraně řádné činnosti státních orgánů a zájem na ochraně občanů. Současné společnosti, kde se otázky zneužívání dětí stávají stále více prominentními a citlivými, je nezbytné, aby jednotlivci, kteří se ocitnou v takové situaci, měli jasnou

---

³⁸ NOVÁK, T. PRŮCHOVÁ, B. *Předrozvodové a rozvodové poradenství*. Praha: Grada, Psyché. 2007. s. 78. ISBN 978-80-247-1449-3.

³⁹ BLOTOCKY, A. *False Allegations of Abuse During Divorce: The Role of Alienating Beliefs*. 2021. [online]. [cit. 2025-01-27]. Dostupné z WWW: False Allegations of Abuse During Divorce: The Role of Alienating Beliefs

představu o tom, jak se bránit. Existují tři základní způsoby, jak se efektivně chránit a vyvrátit křivá obvinění.⁴⁰

Trestněprávní obrana: Na osobu, která Vás nepravdivě obvinila ze sexuálního zneužívání, lze podat trestní oznámení za křivé obvinění podle § 345 odst. 1 trestního zákoníku. Tato osoba může čelit trestu odnětí svobody, a to i v nepodmíněné formě, pokud v takovém jednání bude pokračovat. V oblasti křivých obvinění ze sexuálního zneužívání již existuje množství soudních rozhodnutí. Níže naleznete seznam významných rozsudků Nejvyššího soudu ČR.⁴¹

Civilněprávní obrana: Proti osobě, která Vás nepravdivě obvinila ze sexuálního zneužívání, můžete podat žalobu na ochranu osobnosti podle § 81 a následujících občanského zákoníku. Tato žaloba se týká pomluvy a zásahu do cti, důstojnosti, soukromí a rodinného života. Můžete žádat nejen o morální satisfakci, tedy omluvu, ale také o finanční kompenzaci za psychické utrpení způsobené nepravdivým obviněním a o náhradu škody za případné majetkové ztráty.⁴²

Opatrovnické zařízení: Do obvinění bývá často zapleteno i samo dítě, což je důsledkem snahy odstranit bývalého partnera z role rodiče jak v jeho životě, tak v životě společného dítěte, a tím získat výhodu v řízení o péči o dítě. Vyšetřování a opatření, která jsou na začátku nebo v průběhu tohoto procesu přijata, mohou rodiči znemožnit kontakt s dítětem po určitou dobu. Tento aspekt je jedním z faktorů, které soud zohledňuje při rozhodování o péči o dítě, konkrétně se jedná o § 889 a § 907 odst. 3 občanského zákoníku. Pokud se jeden z rodičů snaží jakýmkoli prostředky oddělit druhého rodiče od dítěte a brání mu v zapojení do jeho výchovy, a pokud se snaží tohoto rodiče vykreslit jako nebezpečného, jasně to naznačuje, že tento rodič nemá zájem podporovat pozitivní vztahy mezi dítětem a druhým rodičem, komunikovat s ním a podílet se na společné péči o dítě. Toto chování může být také důvodem pro nové rozhodnutí soudu o tom, který rodič bude mít dítě v péči.⁴³

---

⁴⁰ ONDŘEJOVÁ, E. *Jak se bránit falešnému obvinění ze sexuálního zneužívání dětí*. [online]. Advokátní kancelář Ondřejová a Partner, 2017 [cit. 2025-01-01]. Dostupné z WWW: Jak se bránit falešnému obvinění ze sexuálního zneužívání dětí

⁴¹ ONDŘEJOVÁ, E. *Jak se bránit falešnému obvinění ze sexuálního zneužívání dětí*. [online]. Advokátní kancelář Ondřejová a Partner, 2017 [cit. 2025-01-01]. Dostupné z WWW: Jak se bránit falešnému obvinění ze sexuálního zneužívání dětí

⁴² ONDŘEJOVÁ, E. *Jak se bránit falešnému obvinění ze sexuálního zneužívání dětí*. [online]. Advokátní kancelář Ondřejová a Partner, 2017 [cit. 2025-01-01]. Dostupné z WWW: Jak se bránit falešnému obvinění ze sexuálního zneužívání dětí

⁴³ ONDŘEJOVÁ, E. *Jak se bránit falešnému obvinění ze sexuálního zneužívání dětí*. [online]. Advokátní kancelář Ondřejová a Partner, 2017 [cit. 2025-01-01]. Dostupné z WWW: Jak se bránit falešnému obvinění ze sexuálního zneužívání dětí

5 Specifika a výzvy při vyšetřování sexuálního násilí

V páté kapitole se zaměříme problematiku vyšetřování sexuálního násilí, která představuje jednu z nejcitlivějších a nejvýznamnějších oblastí v rámci trestního práva. Tato tematika vyžaduje nejen hlubokou znalost právních předpisů a postupů, ale také důkladné porozumění psychologickým a sociálním aspektům, které mohou ovlivnit jak oběti, tak i obviněné. Je nezbytné zdůraznit, že i v případě křivého obvinění je třeba zachovat maximální vážnost a respekt. Obvinění ze sexuálního násilí mohou mít dalekosáhlé důsledky pro všechny zúčastněné strany, a proto je důležité, aby vyšetřovatelé postupovali podle stanovených pravidel a standardů. Správný postup v těchto případech nejen zajišťuje spravedlnost, ale také pomáhá udržovat důvěru veřejnosti v právní systém.

Specifickým rysem tohoto trestného činu je, že obětí se stává dítě mladší patnáct let, což zahrnuje osoby až do dne před jejich patnáctými narozeninami. Oběťmi mohou být jak dívky, tak chlapci. Dětem je podle zákona poskytována zvláštní ochrana, a to jak v případě dítěte, které je obětí, tak v případě dítěte, které je pachatelem. Tato ochrana se projevuje nejen v odlišném přístupu při výsleších těchto dětí, ale také ve zvláštních opatřeních na ochranu jejich osobních údajů a soukromí. Podle dříve platného zákona č. 140/1961 Sb., Trestního zákona, byla věková hranice pro oběti stanovena na patnáct let - § 242. Tento zákon také reflektoval situace uvedené v § 243, kde se uvádí, že pachatel může zneužít závislosti osoby mladší než osmnáct let, nebo osoby, která byla svěřena do jeho péče, či ji přimět k mimomanželské souloži, nebo jiným způsobem pohlavně zneužít takovou osobu, zneužívající její závislost.⁴⁴

Při výslechu týkajícím se závažných trestných činů spáchaných na dětech se mohou účastnit různé osoby, jako jsou policisté, psychologové, zástupci Orgánu sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD), státní zástupci, soudci a obhájci. Stejně jako u dospělých obětí i u dětí existuje riziko sekundární viktimizace, a to dokonce v ještě větší míře. U dětí může sekundární viktimizaci zahrnovat například opakované výpovědi, proto se výslechy nahrávají, aby se předešlo jejich opakování. Záznamy lze také přenášet do vedlejší místnosti, aby se minimalizoval počet osob přítomných ve výslechové místnosti s dítětem.⁴⁵

---

⁴⁴ ŠÁMAL, P. *Trestní zákoník: komentář*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck. Velké komentáře. 2012. s.1675. ISBN 978-80-7400-428-5.

⁴⁵ Policie České republiky. *Výslechové místnosti*. 2009. [online] [cit. 2025-01-22]. Dostupné z WWW: Výslechové místnosti - Policie České republiky

Výslechy dětí mladších deseti let provádějí policisté, kteří se specializují na práci s dětmi a absolvovali speciální školení zaměřené na tuto oblast. Jejich odborná příprava zahrnuje techniky a postupy, které jsou nezbytné pro efektivní a citlivé vyšetřování. Policista, který provádí výslech, se snaží zajistit, aby do procesu nikdo jiný nezasahoval. To zahrnuje nejen státního zástupce a soudce, ale i jakékoli jiné osoby, které by mohly ovlivnit průběh výslechu, a to jak přímým zásahem, tak i skrytým způsobem, například prostřednictvím pokynů posílaných pomocí technických prostředků. Odpovědnost za průběh výslechu nese policista, který se musí řídit přísnými pravidly a standardy. Při samotném výslechu je zásadní, aby se policista nedotýkal dítěte a neprováděl žádné fyzické interakce, jako je hlazení. Tento přístup má za cíl zajistit, aby se dítě cítilo v bezpečí a nebylo traumatizováno dalším zásahem do jeho osobního prostoru. Pokud dítě během výslechu začne plakat, policista reaguje citlivě a podá mu připravený papírový kapesník, čímž mu nabízí útěchu a podporu. Podle pokynu policejního prezidenta platí pro děti mladší patnáct let zvláštní postupy a pravidla při provádění trestního řízení. Tato pravidla se vztahují jak na děti, které jsou oběťmi nebo svědky trestného činu, tak na ty, které jsou podezřelé z jeho spáchání. Cílem těchto opatření je zajistit, aby děti byly chráněny a aby byl s nimi zacházeno s ohledem na jejich věk a psychologické potřeby. Celý proces by měl být co nejvíce šetrný a podporující, aby se minimalizovalo riziko sekundární viktimizace a aby se děti cítily bezpečně během celého vyšetřování.⁴⁶

Při výsleších dětí se často využívají postavičky Jáji a Páji, které slouží jako interaktivní nástroje pro usnadnění komunikace a vytvoření příjemnější atmosféry. Tyto postavičky jsou navrženy tak, aby pomohly dětem otevřít se a sdílet své zkušenosti bez pocitu strachu nebo stresu, který může být spojen s formálními výslechy. Děti mohou s Jájou a Pájí komunikovat, vyjadřovat své pocity a myšlenky a dokonce si prostřednictvím těchto postaviček hrát, což může přispět k uvolnění napětí. Tento přístup také podporuje důvěru mezi dítětem a vyšetřujícím, což je klíčové pro získání přesných a upřímných informací. Celkově použití Jáji a Páji při výsleších dětí ukazuje, jak důležité je přizpůsobit metody vyšetřování věku a psychologickému stavu dítěte, aby byl proces co nejvíce šetrný a efektivní.

Cílem celého projektu je zajistit maximální ochranu práv dětí a zohlednit jejich psychické potřeby v kontextu trestního řízení a soudního svědectví. Kriminalisté usilují o to, aby výslechy dětských svědků byly jedinečnými a neopakovatelnými událostmi. Neformální prostředí dětských výslechových místností, spolu s použitím loutek „Jája

---

⁴⁶ Policie České republiky. *Výslechy dětí v trestním řízení – Policie ČR*. [online] [cit. 2025-01-22]. Dostupné z WWW: Výslechy dětí v trestním řízení - Policie České republiky

a Pája“ a videozáznamy, pomáhá minimalizovat traumatické dopady, které mohou děti zažívat při setkání se soudním systémem. Díky spontánní hře s těmito loutkami je pro dítě snazší navázat osobní kontakt s policistou, dětským lékařem, psychologem, psychiatrem, sexuologem nebo soudním znalcem. Tímto způsobem dítě překonává ostych a dokáže přirozeněji vyjádřit své nepříjemné zážitky. Policejní výslech se tak stává šetrnějším, humánnějším a méně traumatizujícím zážitkem. Loutky se v policejní praxi používají především v případech, kdy dítě, z důvodu nízkého věku, mentální indispozice nebo obtížnosti vyjádřit prožité situace, není schopno jasně popsat okolnosti deliktu. Loutky pomáhají rozkrýt, objasnit a dokumentovat trestnou činnost, jako je pohlavní zneužívání a znásilnění. Mohou být také využity k dokumentaci různých dalších trestných činů, jako je týrání svěřených osob, výtržnictví či ohrožení mravní výchovy mládeže. Vysvětlení a výslechy s využitím loutek mohou být prováděny nejen s poškozenými a svědky, ale také s pachateli. Autorkou těchto postaviček je PhDr. Alena Plšková, která pracuje na Úřadu služby kriminální policie a vyšetřování Policejního prezidia v Praze.⁴⁷

5.1 Výslech oznamovatele

V kriminalistice se pod pojmem výslech rozumí specifická metoda, která slouží k získání důležitých informací jak z právního, tak kriminalistického hlediska. Tyto informace jsou získávány formou výpovědi z paměťových stop, které jsou uloženy ve vědomí vyslýchaných osob, přičemž je nutné dodržovat zákonem stanovená práva a povinnosti jak vyslýchaného, tak i vyslýchajícího. Hlavním cílem výslechu je dosáhnout úplného a důvěryhodného svědectví, které přispěje k objasnění skutkového stavu dané záležitosti, o němž nejsou opodstatněné pochybnosti.⁴⁸

Očitý svědek – Cílem výslechu je získat podrobný popis místa, kde došlo k činu, jakož i informace o způsobu a čase jeho spáchání. Dále se zkoumá vztah svědka k pachateli a oběti, co na místě vykonával a jaké okolnosti provázely trestný čin, například zda se oběť bránila nebo volala o pomoc.

Osoba, která není očitým svědkem – Účelem výslechu je zjistit místo a čas události a také to, od koho se o ní daná osoba dozvěděla. Důležité je také objasnit jeho vztah k oběti a pachateli. Rodiče nezletilých poškozených mají v tomto kontextu zvláštní postavení.

---

⁴⁷ Policie České republiky. *Jája a Pája – Policie ČR*. [online] [cit. 2025-01-22]. Dostupné z WWW: Jája a Pája - Policie České republiky

⁴⁸ KOVÁŘ, P. *Sexuální agrese: znásilnění z pohledu medicíny a práva*. Jessenius. Praha: Maxdorf, c2008. s. 160. ISBN 978-80-7345-161-5.

Poškozený – Tento oznamovatel má zájem na tom, aby bylo vyšetřování vedeno v jeho prospěch, a proto se používá metoda detailizace. Ta zahrnuje přesné formulace jednotlivých detailů, které budou následně prověřeny. Je důležité se vyhnout takzvané sekundární viktimizaci.⁴⁹

5.2 Výslech poškozeného (pokud není shodný s oznamovatelem)

Výslech oběti by měl provádět zkušený kriminalista nebo žena, aby se předešlo studu a silným emocím, které oběť prožívá. Výpověď se týká citlivých a osobních záležitostí oběti, přičemž vyslýchaný má možnost si vybrat osobu, která ho bude vyslýchat. Při výslechu dítěte je důležité přizpůsobit přístup jeho věku; ideálně by měl být výslech veden za přítomnosti psychologa. U dětí mladších 15 let je třeba dbát na pořadí otázek a během výpovědi by nemělo docházet k přerušování. Otázky mohou být přizpůsobeny specifikům trestného činu, který se vyšetřuje. Zaměřují se především na vztah mezi poškozeným a obviněným, charakter útoku, jeho trvání a chování pachatele po činu. Hlavním cílem výslechu u dětí mladších 15 let je zajistit, aby nebylo nutné výslech opakovat, a pomoci dítěti co nejdříve zapomenout na traumatizující zážitek, místo aby se k němu muselo stále vracet.⁵⁰

Pokud existuje podezření na to, že by mohlo docházet k fingování trestného činu, je nezbytné dodržovat několik důležitých postupů:

1. Vyslýchání nezletilého bez přítomnosti rodičů: Je klíčové, aby se výslech nezletilého uskutečnil bez přítomnosti jeho rodičů nebo jiných blízkých osob. Tímto způsobem se minimalizuje možnost ovlivnění dítěte a zajišťuje se, že jeho výpověď bude co nejautentičtější.
2. Zaměření na detaily místa činu: Při výslechu by měl být důraz kladen na podrobnosti týkající se místa, kde k události došlo. Získání specifických informací o okolnostech a prostředí může poskytnout cenné indicie a napomoci k odhalení pravdy.
3. Prověрка výpovědi na místě: Je důležité provést ověření výpovědi přímo na místě činu. Tato metoda umožňuje lépe porozumět situaci a ověřit, zda se výpověď shoduje s fyzickým prostorem a okolnostmi.

⁴⁹ MUSIL, J. KONRÁD, Z. SUCHÁNEK, J. *Kriminalistika*. 2., přeprac. a dopl. vyd. V Praze: C.H. Beck, Beckovy mezioborové učebnice. 2004. s. 468 – 469. ISBN 80-7179-878-9.

⁵⁰ CHMELÍK, J. *Rukověť kriminalistiky*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2005. s. 279. ISBN 80-86898-36-9.

4. Využití znalostí o vztahu mezi obětí a pachatelem u dospělých: U dospělých svědků je vhodné zohlednit jejich vzájemný vztah s obviněným. Je důležité naléhat na odpovědnost za případná křivá obvinění, čímž se posiluje důraz na pravdivost a poctivost jejich výpovědí.⁵¹

Otázky týkající se výslechu dětí jsou uvedeny v § 102 odst. 1 Trestního řádu. Tento paragraf zdůrazňuje, že pokud je svědkem osoba mladší osmnácti let a její vzpomínky by mohly být z hlediska věku škodlivé pro její duševní a morální vývoj, měl by být výslech prováděn výjimečně citlivým způsobem. Je důležité, aby se obsah výslechu formuloval tak, aby v budoucnu nebylo nutné jej opakovat. Při výslechu by měl být přítomen pracovník OSPOD nebo jiná osoba s odbornými zkušenostmi v oblasti výchovy dětí, která pomůže zajistit, aby byl výslech veden správně. Zákon nepřesně určuje, jaké konkrétní profese by tyto osoby měly mít; mohou to být například pediatr, učitel, dětský psychiatr, zdravotní sestra nebo pracovník OSPOD. Tyto osoby disponují svými právy, která jsou stanovena například zákonem č. 265/2001 Sb., jenž mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), a také některými dalšími právními normami. Na základě těchto předpisů má taková osoba možnost navrhnout odložení úkonu na pozdější termín a během jeho provádění může požadovat přerušení nebo ukončení, pokud by vykonání úkonu nebo jeho pokračování mělo negativně ovlivnit psychický stav vyslýchané osoby. Pokud to přispěje k efektivnímu průběhu výslechu, mohou být přizváni i rodiče, avšak jejich přítomnost nemusí být vždy prospěšná. Někteří rodiče se dokonce snaží být přítomní, což však může být pro samotný výslech kontraproduktivní. Dítě se v jejich přítomnosti může cítit trapně nebo mít obavy říct pravdu. Jako zákonný zástupce dítěte, které je svědkem, nemá rodič právo klást mu žádné otázky ani během poučení, ani při vlastním výslechu. Osoby, které byly přizvány, mají rovněž právo navrhnout odložení úkonu na pozdější dobu nebo jeho přerušení, pokud by to mělo negativní důsledky pro psychiku vyslýchané osoby. Pokud nehrozí nebezpečí z prodlení, měly by orgány činné v trestním řízení tomuto návrhu vyhovět. Dále § 102 odst. 3 uvádí, že otázky osobám mladším osmnácti let mohou být kladeny pouze prostřednictvím orgánu činného v trestním řízení. Výslech se řídí § 158 odst. 9 Trestního řádu, kde se uvádí, že pokud má výpověď charakter neodkladného nebo neopakovatelného úkonu, policejní orgán ji provede jako výslech svědka v souladu s podmínkami uvedenými v § 158a. To zahrnuje i osoby mladší osmnácti let a ty, u nichž

---

⁵¹ MUSIL, J. KONRÁD, Z. SUCHÁNEK, J. *Kriminalistika*. 2., přeprac. a dopl. vyd. V Praze: C.H. Beck, Beckovy mezioborové učebnice. 2004. s. 473. ISBN 80-7179-878-9.

existují pochybnosti o jejich schopnosti správně vnímat, pamatovat si nebo reprodukovat informace s ohledem na jejich psychický stav. Z § 158a vyplývá, že takový výslech se musí konat za účasti soudce. Nepřítomnost pracovníka OSPOD nebo osoby se zkušenostmi v oblasti výchovy mládeže může vést k vadě výsledku, což znamená, že výpověď nemůže být použita jako důkaz.⁵²

5.3 Výslech pachatele

Cílem je získat od obviněného informace ohledně trestného činu, za který je stíhán, a proto je obviněný předvolán. Může být také předveden, a v případě nesplnění této povinnosti mu může být uložena pořádková pokuta.

Hlavní fáze výslechu zahrnují:

- ověření a zjištění totožnosti obviněného
- informování obviněného o jeho právech a povinnostech (na toto poučení se zvláštní důraz klade zejména u mladistvých)
- objasnění obvinění a prvotní kvalifikace trestného činu, ze kterého je obviněn
- umožnění obviněnému vyjádřit se k trestnému činu, za který je obviněn.⁵³

Pokud jde o výslech, obvykle se skládá ze dvou hlavních fází. První fází je monolog, kdy obviněný hovoří sám, a druhou fází je dialog, během kterého je kladen dotaz. Používání sugestivních a kapciózních otázek je zakázáno. Obviněný má právo se vyjádřit, nikoli však povinnost. Nesmí být nucen předkládat důkazy, které by mu mohly být na újmu. Spoluobvinění jsou vyslýcháni odděleně, a obviněný má možnost si dělat poznámky. Pokud počítáme poučení jako samostatnou fázi, celkově lze říci, že existují tři fáze. V první fázi (monologu) je doporučeno, aby obviněný (pozn. existují čtyři termíny pro označení pachatele) sdílel informace o svém životě, včetně osobních vztahů. Zvláštní důraz by měl být kladen na objasnění vztahu mezi ním a obětí; pokud žádný vztah neexistuje, je třeba vysvětlit, kde došlo k jejich prvnímu setkání. Pokud obviněný popírá spáchání činu, měl by objasnit, jaký měl podle něj úmysl oběti (co tímto obviněním sleduje). Jinak by měl podrobně popsat průběh incidentu, jak se oběť chovala před, během a po události. Je důležité zjistit, zda oběť volala o pomoc nebo zda po incidentu odešla.⁵⁴

---

⁵² KOVÁŘ, P. *Sexuální agrese: znásilnění z pohledu medicíny a práva*. Jessenius. Praha: Maxdorf, c2008. s. 160. ISBN 978-80-7345-161-5.

⁵³ CHMELÍK, J. *Rukověť trestního práva: učební pomůcka ke studiu trestního práva*. 3. vyd. Praha: Linde, 2012. s. 204. ISBN 978-80-7201-884-0.

⁵⁴ MUSIL, J. KONRÁD, Z. SUCHÁNEK, J. *Kriminalistika*. 2., přeprac. a dopl. vyd. V Praze: C.H. Beck. Beckovy mezioborové učebnice. 2004 s. 470-475. ISBN 80-7179-878-9.

Pokud se vrátíme k již zmíněným čtyřem označením pachatele, pachatel je klasifikován následovně:

- jako podezřelý v okamžiku zadržení nebo zahájení zkráceného přípravného řízení,
- jako obviněný, když je zahájeno trestní stíhání prostřednictvím obžaloby státního zástupce
- jako obžalovaný, když je nařízeno hlavní líčení,
- jako odsouzený, pokud je vydán odsuzující rozsudek, který nabyl právní moci.⁵⁵

---

⁵⁵ CHMELÍK, J. *Rukověť kriminalistiky*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2005. s. 279 ISBN 80-86898-36-9.

6 Empirický výzkum

V této kapitole se zaměříme na empirický výzkum, jehož cílem je prozkoumat komplexní problematiku křivých obvinění ze sexuálního zneužívání dětí v kontextu rozvodového řízení. Tato problematika je nejen vysoce citlivá, ale také nesmírně důležitá, neboť má dalekosáhlé důsledky pro všechny zúčastněné strany. Naším hlavním cílem je identifikovat důvody, které vedou k podávání těchto obvinění. Budeme zabývat psychologickými a sociálními důsledky, které křivá obvinění vyvolávají. Zaměříme se na dopady, jež mají na oběti těchto obvinění, ať už se jedná o matku nebo otce. Věnovat se těmto aspektům je klíčové, neboť nepravdivé obvinění mohou mít dlouhodobé následky na psychickou pohodu a sociální interakce jednotlivců. Na základě shromážděných dat a analýz se pokusíme osvětlit, jak taková obvinění ovlivňují nejen oběti, ale i širší rodinné a společenské vazby. Tato kapitola si klade za cíl přinést cenné poznatky, které mohou přispět k prevenci a větší informovanosti o této problematice.

6.1 Rozhovorové šetření

V rámci našeho výzkumu jsme se rozhodli využít kvalitativní metodologii, která nám umožnila hlouběji proniknout do problematiky křivých obvinění ze sexuálního zneužívání dětí v kontextu rozvodového řízení. Kvalitativní šetření bylo zajištěno prostřednictvím strukturovaných rozhovorů, které byly vedeny se sociálními pracovníci OSPOD Strakonice. Tyto odbornice, které se denně setkávají s rodinnými konflikty a jejich následky, byly vybrány na základě jediné podmínky. Musely mít ve své praxi zkušenosti s křivým obviněním ze sexuálního zneužívání dětí v rámci rozvodového řízení. Rozhovory byly pečlivě zaznamenány na papír a následně přepsány, čímž jsme zajistili přesnou dokumentaci sdělených informací a názorů. Tento přístup nám poskytl cenné kvalitativní údaje, které nám umožnily lépe porozumět motivacím a důsledkům křivých obvinění, jak je vidí odborníci, kteří se s tímto problémem pravidelně setkávají. Skrze tyto rozhovory jsme se snažili získat fakta. Rozhovory byly provedeny s pěti sociálními pracovníci v období od 3. do 11. února 2025. Každé šetření trvalo přibližně 40 až 50 minut a zahrnovalo 15 strukturovaných otázek. Všechny získané údaje byly anonymizovány, přičemž sociální pracovníci nebudou v žádné části interpretace dat označovány ani identifikovány. Tímto způsobem je zajištěna ochrana jejich soukromí a důvěrnosti informací. Naše kvalitativní šetření tak představuje důležitý krok k osvětlení složitosti situací, v nichž dochází k podávání křivých obvinění.

6.2 Cíle bakalářské práce

Hlavním cílem bakalářské práce: Identifikovat důvody, které vedou k podávání křivých obvinění ze sexuálního zneužívání dětí v rámci rozvodového řízení.

Vedlejším cílem bakalářské práce: Určit psychologické a sociální důsledky křivých obvinění ze sexuálního zneužívání dětí v rámci rozvodového řízení, které mají dopad na oběti křivého obvinění (matka či otec)

6.3 Interpretace rozhovorového šetření

V následujících tabulkách si představíme přímé odpovědi od sociálních pracovníc. Každá tabulka zachycuje reakce na jednu konkrétní rozhovorovou otázku, které byly položeny během našich rozhovorů. Tyto odpovědi reflektují jejich osobní zkušenosti, názory a přístupy v rámci jejich profesní praxe. Označení R1-R5 představuje označení respondentů - sociálních pracovníc.

Tabulka 1: Jak dlouho pracujete na pozici sociálního pracovníka/pracovnice v oblasti OSPOD?

R1	<i>„Na pozici sociální pracovnice pracuji 16 let“</i>
R2	<i>„Konkrétně na OSPODu pracuji od roku 2015, takže letos to bude 10 let“</i>
R3	<i>„Jako sociální pracovnice zde pracuji 9 let i s přestávkou na rodičovskou dovolenou, takže v praxi jsem cca 6 let.“</i>
R4	<i>„Letos to bude 12 let.“</i>
R5	<i>„Pracuji tady něco málo okolo 5 let.“</i>

Zdroj: vlastní zpracování

Tato otázka slouží jako identifikační a jejím cílem je zjistit, jak dlouho sociální pracovnice působí na oddělení OSPOD Strakonice. Respondentky uváděly následující informace o své pracovní praxi. Jedna z pracovníc zmínila, že na pozici sociální pracovnice pracuje již 16 let. Jiná zdůraznila, že na Odboru sociálně-právní ochrany dětí působí od roku 2015, což znamená, že letos oslaví 10leté výročí. Další sociální pracovnice uvedla, že v této roli pracuje 9 let, přičemž zohlednila přestávku na rodičovské dovolené, a v praxi tedy má přibližně 6 let zkušeností. Jiná respondentka poznamenala, že letos to bude 12 let, co se věnuje této profesi. Nakonec jedna z pracovníc zmínila, že zde pracuje něco málo přes 5 let.

Tabulka 2: Kolikrát jste se setkala s křivými obviněními ze sexuálního zneužívání v rámci rozvodového řízení?

R1	<i>V rámci rozvodového řízení jsem se přibližně dvanáctkrát setkala s obviněním ze sexuálního násilí, které bylo považováno za křivé. Je však důležité zdůraznit, že termín "křivé" není zcela jednoznačný, protože některá obvinění nebyla prokázána.</i>
R2	<i>„Během své praxe jsem se s křivými obviněními ze sexuálního zneužívání setkala asi pětkrát. Je to vždy velmi citlivá situace a vyžaduje pečlivé vyšetřování, abychom zjistili, co se skutečně stalo“</i>
R3	<i>„Myslím, že jsem v rámci rozvodových řízení narazila na křivá obvinění zhruba dvakrát. Každé takové obvinění je vážné a je třeba ho brát s velkou opatrností.“</i>
R4	<i>„Setkala jsem se s křivými obviněními ze sexuálního zneužívání přibližně tříkrát. Je to vždy komplikované a může to mít vážné následky pro všechny zúčastněné, takže je důležité situaci důkladně prošetřit.“</i>
R5	<i>„V průběhu své kariéry jsem se s křivými obviněními setkala asi čtyřikrát. Každý případ je jiný a je důležité přistupovat k nim se vši vážností a empatií, protože mohou mít zásadní dopad na životy lidí.“</i>

Zdroj: vlastní zpracování

Tato otázka se zaměřuje na zjištění, kolikrát se sociální pracovnice setkaly s křivými obviněními ze sexuálního zneužívání v rámci rozvodového řízení. Odpovědi se pohybují v rozmezí od dvou do dvanácti případů. Je důležité zdůraznit poznámku prvního respondenta, který upozornil, že některá obvinění nebyla zcela prokázána, což podtrhuje složitost a citlivost této problematiky.

Tabulka 3: Můžete určit, zda častěji podávají tato obvinění více matky, nebo otcové?

R1	<i>„Většinou tato obvinění podávají matky. Často se setkávám s tím, že se obvinění objevují v situacích, kdy se matky snaží chránit své děti. Ale je důležité podotknout, že to může být i z pohledu otců, zejména pokud se cítí ohroženi nebo se snaží o získání péče. Zde se setkáváme i se situacemi, kdy otec dítěte křivě obviní nového partnera matky, jsou to různorodé situace.“</i>
R2	<i>„Z mých zkušeností to vypadá, že obvinění podávají matky. V mnoha případech se zdá, že se snaží vyřešit složité situace a hledají podporu pro své děti.“</i>
R3	<i>„Pokud bych měla shrnout své zkušenosti, tak se mi zdá, že matky obvykle podávají obvinění častěji.“</i>
R4	<i>„Zatímco jsem se setkala s obviněními ze strany obou rodičů, mám pocit, že matky podávají tato obvinění častěji. Často to souvisí s jejich snahou ochránit děti, ale většinou se snaží jen zamezit styk mezi otcem a dítětem.“</i>
R5	<i>„Z mého pohledu se zdá, že matky častěji podávají obvinění, ale je to velmi individuální situace.“</i>

Zdroj: vlastní zpracování

V této otázce jsme se zaměřili na to, kdo častěji podává křivá obvinění. Z odpovědí, které jsme získali, vyplývá, že většinou tato obvinění podávají matky. Nicméně sociální pracovníce také uvedly, že se ve své praxi setkaly s křivými obviněními i ze strany otců, jak je zmíněno v odpovědi R1.

Tabulka 4: Jaké faktory podle Vás přispívají k podávání těchto obvinění? Co může dotyčného motivovat k podání křivého obvinění?

R1	„Myslím, že jedním z hlavních faktorů je silný emoční stres, který lidé procházejí v průběhu rozvodu. Někdy se cítí bezradní a zoufalí , a tak mohou použít křivá obvinění jako způsob, jak získat výhodu v soudním řízení nebo ochránit své děti. Ale řekla bych, že se jedná zejména o zášť , nepřejícnost , ale také psychické problémy anebo vlastní zážitky z dětství .“
R2	„Faktorem může být touha po pomstě . Když se vztah rozpadá, lidé mohou cítit křivdu a obvinění mohou být způsobem, jak se vyrovnat s bolestí a zklamáním. Je to způsob, jak zaútočit na bývalého partnera a způsobit mu problémy. Takže se jedná o vygradovaný konflikt mezi rodiči. A také během vyšetřování je podezřelý omezen v kontaktu s dítětem. Kontakt probíhá pod dohledem.“
R3	„Někdy mohou obvinění vycházet z nepochopení nebo špatné komunikace mezi rodiči. Pokud se jeden z rodičů cítí ohrožený nebo se domnívá, že by mohl ztratit péči o dítě, může se uchýlit k obviněním, aby si zajistil svou pozici. Také si myslím, že hraje velkou roli žárlivost .“
R4	„Někdy se lidé nechají ovlivnit názory přátel nebo rodiny, kteří je mohou podněcovat k podání obvinění. To může vytvořit tlak, aby obvinění nebylo považováno za nevhodné.“
R5	„V některých případech může hrát roli i psychická nerovnováha . Lidé, kteří procházejí těžkým obdobím, mohou mít sklon k extrémním reakcím. Křivá obvinění mohou být způsobem, jak vyjádřit svou bolest nebo frustraci, aniž by si uvědomovali plné důsledky svých činů“

Zdroj: vlastní zpracování

V této otázce jsme zkoumali, jaké faktory přispívají k podávání křivých obvinění a co může dotyčného motivovat k takovému jednání. Získali jsme pestrou škálu různých odpovědí, které odrážejí komplexnost této problematiky. Respondentky zmínily, že bezradnost a zoufalství, které lidé prožívají během rozvodového řízení, mohou hrát klíčovou roli. Zároveň se objevily i pocity zášti a nepřejícnosti, které mohou vést k tomu, že se lidé uchylují k nepravdivým obviněním jako způsobu pomsty. Dalším zajímavým faktorem, který byl uveden, byla psychická nerovnováha, která může u některých jedinců vyvolat extrémní reakce. Co nás však překvapilo, byly odpovědi, které odkazovaly na vlastní zážitky z dětství. Tyto zkušenosti mohou ovlivnit, jak lidé v dospělosti reagují v obtížných situacích, a mohou je motivovat k podávání křivých obvinění, pokud mají

pocit, že se ocitají v podobné situaci, jakou zažili v raném věku. Tato zjištění ukazují, jak důležité je brát v úvahu široké spektrum faktorů, které mohou ovlivnit chování jednotlivců v krizových obdobích.

Tabulka 5: Jaké psychologické dopady mají tato obvinění na dítě? Jaké dopady pociťuje obviněná osoba?

R1	„Psychologické dopady na dítě mohou být obrovské. Děti, které se ocitnou uprostřed takových obvinění, často prožívají stres, úzkost a pocit nejistoty . Mohou mít obavy o to, co se stane s nimi a s rodiči, a to může ovlivnit jejich schopnost se soustředit ve škole nebo navazovat vztahy. Co se týče obviněné osoby, ta často zažívá silný pocit bezmoci a beznaděje , což může vést k depresím a úzkostným stavům .“
R2	„Děti mohou pociťovat rozpolcenost a zmatení , když jsou vystaveny obviněním proti jednomu z rodičů. Může to narušit jejich důvěru ve vztahy a vyvolat otázky o tom, co je pravda. Obviněná osoba pak často čelí stigmatizaci a může se cítit izolovaně , což velmi negativně ovlivňuje její duševní zdraví.“
R3	„Obvinění mohou mít u dětí dlouhodobé psychologické následky, jako je nízké sebevědomí nebo posttraumatická stresová porucha . Mohou se cítit jako oběti situace, což ovlivňuje jejich emocionální vývoj. Pro obviněného to může znamenat trvalý stres, narušení sociálních vazeb a často i ztrátu důvěry v lidi kolem sebe, což může vést k izolaci.“
R4	„Děti, které se dostanou do situace s křivými obviněními, mohou mít potíže s navazováním vztahů a důvěrou v ostatní. Cítí se často rozpolcené mezi rodiči a mohou mít pocit viny . Na druhé straně obviněná osoba může zažívat emocionální trauma a stres , což může mít dopad na její každodenní život, pracovní výkon a osobní vztahy.“
R5	„Psychologické dopady na dítě mohou zahrnovat strach, úzkost a pocit izolace . Děti se mohou cítit zmatení a zranitelní , protože nevědí, komu věřit. Pro obviněnou osobu to může být devastující zkušenost, často se cítí nespravedlivě obviněni, což vede k hněvu, frustraci a pocitům bezmoci . Tyto emoce mohou mít vliv na jejich duševní zdraví a celkovou kvalitu života“

Zdroj: vlastní zpracování

V této otázce jsme se zaměřili na psychologické dopady křivých obvinění na děti a na obviněnou osobu. Podle respondentek děti často zažívají stres, úzkost a pocit

nejistoty. Mnohé z nich se cítí rozpolcené a zmatené, mohou mít nízké sebevědomí nebo trpět posttraumatickou stresovou poruchou. Děti mohou mít potíže s navazováním vztahů a důvěrou, a také mohou zažívat pocity viny, zmatku a zranitelnosti. Na obviněnou osobu obvinění působí pocitem bezmoci a beznaděje, což může vést k depresím a úzkostným stavům. Čelí stigmatizaci a často se cítí izolovaně, což negativně ovlivňuje její duševní zdraví. Pro obviněného to může znamenat trvalý stres a narušení sociálních vazeb, což často vede k ztrátě důvěry v lidi kolem sebe. Tato zkušenost může způsobit emocionální trauma a stres, které ovlivňují každodenní život, pracovní výkon a osobní vztahy, přičemž obviněná osoba může prožívat hněv, frustraci a pocity bezmoci.

Tabulka 6: Promítají se tato obvinění do dlouhodobého duševního zdraví dítěte? Pokud ano, jakým způsobem?

R1	<i>„Ano, tato obvinění se mohou výrazně promítnout do dlouhodobého duševního zdraví dítěte. Děti, které jsou vystaveny takovým situacím, často bojují s úzkostí a depresí, což může ovlivnit jejich vývoj a schopnost navazovat zdravé vztahy v budoucnu. Setkala jsem se jedním konkrétním případem, kdy došlo ke křivému obvinění ze strany matky, ale i tak dítě bylo nedůvěřivé vůči svému otci a mužům obecně.“</i>
R2	<i>„Určitě. Děti, které procházejí rozvodem a křivými obviněními mezi rodiči, mohou trpět posttraumatickou stresovou poruchou. Takové zkušenosti mohou zanechat dlouhodobé psychické jizvy, které ovlivňují jejich sebevědomí a celkovou psychickou pohodu. Také se objevují různé neurotické a psychosomatické projevy.“</i>
R3	<i>„Ano, obvinění mohou mít dlouhodobé důsledky na duševní zdraví dětí. Mohou se cítit rozpolcené mezi rodiči a zažívat pocit viny, což může vést k nízkému sebevědomí a problémům s důvěrou v ostatní, i v dospělosti.“</i>
R4	<i>„Ano, dlouhodobá expozice takovým obviněním může u dětí vyvolat chronické stresové reakce, které ovlivňují jejich duševní zdraví. Mohou se potýkat s úzkostí, depresivními epizodami a potížemi s regulací emocí v dospělosti. Celková situace v rodině a pak průběh vyšetřování má negativní dopad na dítě.“</i>
R5	<i>„Ano, obvinění mohou mít trvalý dopad na psychiku dítěte. Myslím si, že děti, které zažily takové situace, mají větší sklony k úzkostným poruchám, depresím nebo potížím s navazováním vztahů, což může ovlivnit jejich celkovou kvalitu života v budoucnu.“</i>

Zdroj: vlastní zpracování

V této otázce jsme zjišťovali, jakým způsobem se křivé obvinění může promítnout do dlouhodobého duševního zdraví dítěte. Zjistili jsme, že může vést k úzkosti, depresím a také posttraumatické stresové poruše. Dále se objevují různé neurotické a psychosomatické projevy. Děti mohou trpět úzkostnými poruchami, potížemi s regulací emocí a problémy s navazováním vztahů.

Tabulka 7: Jaké sociální dopady mají tato obvinění na děti?

R1	„Sociální dopady křivých obvinění na děti mohou být velmi závažné. Děti se často <i>straní</i> svým vrstevníkům, což může vést k izolaci . Mohou mít potíže s navazováním přátelství a nacházením si svého místa ve skupině“
R2	„Děti, které zažívají křivá obvinění, mohou mít narušené rodinné vztahy a mohou se cítit odcizeny nejen od rodičů, ale i od širší rodiny. To může mít negativní dopad na jejich sociální podporu a pocit sounáležitosti“
R3	„Myslím, že obvinění mohou také ovlivnit, jak děti vnímají důvěru a vztahy s ostatními. Mohou se naučit být podezřívavé vůči ostatním lidem, což může ztížit jejich schopnost vytvářet zdravé a trvalé přátelské vazby v budoucnu“
R4	„Děti, které jsou spojovány s křivými obviněními, mohou mít potíže se soustředěním na školní práci a mohou se vyhýbat školním aktivitám, což ovlivňuje jejich akademický výkon, ale také dochází k narušení důvěry , což se odráží jako sociální izolace .“
R5	„Křivá obvinění mohou vést k dlouhodobé stigmatizaci dítěte. Děti mohou mít strach z odmítnutí a mohou se vyhýbat situacím, kde by mohly být znovu zrazeny, což může omezit jejich sociální interakce a celkovou kvalitu života“

Zdroj: vlastní zpracování

V této otázce jsme se zaměřili na sociální dopady křivých obvinění a na to, jak se promítají do života dětí. Z rozhovorů jsme zjistili, že tato obvinění mohou vést k izolaci a potížím s navazováním přátelství. Děti často zažívají narušené rodinné vztahy a stávají se podezřívavé vůči ostatním lidem. Dále mají potíže se soustředěním na školní práci, což může negativně ovlivnit jejich akademický výkon. Narušení důvěry ve vztazích se odráží jako sociální izolace, a děti mohou cítit strach z odmítnutí, což je vede k vyhýbání se situacím, kde by mohly být znovu zrazeny.

Tabulka 8: Jaké sociální dopady mají tato obvinění na obviněnou osobu?

R1	„Sociální dopady křivých obvinění na obviněnou osobu mohou být devastující. Tato osoba často čelí pocitům bezmoci a beznaděje, což může vést k izolaci od přátel a rodiny. Může se cítit osaměle, což negativně ovlivňuje její duševní zdraví.“
R2	„Obviněná osoba se často potýká se stigmatizací a odsudky ze strany okolí, což může narušit její sociální vztahy . Tato situace může vést k ztrátě důvěry v ostatní a k obavám z navazování nových přátelství.“
R3	„Křivá obvinění mohou mít i praktické sociální dopady, jako například ztrátu přátel nebo izolaci v pracovním prostředí . Osoba může čelit obtížím při udržení profesních vztahů, což dále zhoršuje její sociální situaci.“
R4	„Mnoho obviněných se cítí pod neustálým tlakem a stresem, což může negativně ovlivnit jejich schopnost komunikovat a interagovat s ostatními . Tato zátěž může vést k potížím s navazováním a udržováním sociálních kontaktů.“
R5	„Důsledky křivých obvinění se mohou projevovat i v dlouhodobém horizontu. Obviněná osoba může trpět nízkým sebevědomím a chronickou sociální izolací , což může ovlivnit její schopnost vést normální a spokojený život.“

Zdroj: vlastní zpracování

V této otázce se zaměřujeme na sociální dopady křivých obvinění na obviněnou osobu. Z rozhovorů jasně vyplývá, že jedním z nejčastějších důsledků je sociální izolace od rodiny a přátel. Obviněná osoba často čelí stigmatizaci a odsudkům ze strany svého okolí, což může vést k ztrátě současných přátel. Tato situace negativně ovlivňuje její schopnost komunikovat a interagovat s ostatními, což dále prohlubuje její osamělost a pocit odcizení. Celkově se tak její sociální situace výrazně zhoršuje.

Tabulka 9: Jaké psychologické a sociální důsledky evidujete u osoby, která podala obvinění, a zjistí se, že se jednalo o křivé obvinění?

R1	„Myslím si, že psychologicky se u těchto osob může objevovat pocit viny a studu , ale záleží na konkrétním případě a také na nátuře daného člověka. Osoby, které se dopustily, křivého obvinění, často zažívají obavy z toho, jak budou reagovat jejich blízcí a jaký to bude mít vliv na jejich reputaci. Taky bych sem zahrnula určitý strach z postihu , který je může čekat.“
R2	„Osoby, které se dopustily křivého obvinění, si jsou vědomy svých činů už od samého začátku. Tento vědomý rozpor mezi realitou a jejich tvrzením vytváří obrovský psychologický tlak . Jako sociální důsledky bych asi navrhla možnou konfrontaci v rodině.“
R3	„Psychologické důsledky mohou zahrnovat narušení vnitřního morálního nastavení . Osoba si často uvědomuje, že jednala proti svým hodnotám, což vede k nervozitě a možná i třeba vina. V sociální sféře může zažít ztrátu důvěry nejen od těch, kterých se obvinění týkalo, ale i od přátel a rodiny, což může vést k osamělosti a frustraci.“
R4	„Psychologicky se u těchto osob často objevuje paranoia a strach z odhalení , což může vést k chronickému stresu . Tito lidé se mohou cítit jako neustálí podvodníci, což ovlivňuje jejich sebeúctu. Ale také se může stát, že osoba začne svým lžím věřit natolik, že ztratí kontakt s realitou. A jako sociální dopad bych asi viděla distanc od rodiny .“
R5	„Osoba, která podala křivé obvinění, se často snaží udržet svou lež, a to může mít vážné sociální důsledky. Může se začít izolovat od lidí, protože se bojí, že by pravda mohla vyjít najevo . Tato frustrace a strach vedou k narušení vztahů , a tak se může ocitnout v situaci, kdy přátelé a rodina ztratí důvěru v její slova. Důsledkem je, že místo podpory a porozumění se stává cílem kritiky a odsouzení, což situaci ještě zhoršuje. Čím víc se snaží udržet svou lež, tím více se distancuje od lidí, kteří by jí mohli pomoci, a to může vést k dalšímu zhoršení její psychické pohody .“

Zdroj: vlastní zpracování

V této otázce jsme se zaměřili na psychologické a sociální dopady, které zažívají osoby, jež podaly křivé obvinění a byly odhaleny. Na základě našich rozhovorů vyplývá, že tyto dopady značně závisí na individuálním nastavení každého jednotlivce. Psychologické důsledky mohou zahrnovat pocity viny, studu a psychologického tlaku.

Osoby se často ocitají v rozporu se svými morálními hodnotami, což může vést k projevům úzkosti, paranoia a chronického stresu, protože si neustále uvědomují, že lhaly. Co se týče sociálních důsledků, ty mohou zahrnovat strach z reakcí okolí. Dotyčná osoba může čelit rozpadu vztahů s rodinou a přáteli, ztratě důvěry a sociální izolaci. Navíc se často objevuje obava z možných postihů, což situaci ještě zhoršuje a přispívá k celkovému psychickému vyčerpání.

Tabulka 10: Jakým způsobem postupujete v případě, že se setkáte s takovým obviněním?

R1	„U některých případů křivého obvinění je již od samého začátku evidentní, že daná osoba lže. I v těchto situacích je však nezbytné zachovat profesionální přístup a postupovat opatrně . Je důležité nezapomínat na dítě, které se v této situaci stává největší obětí. Naše priority musí zahrnovat ochranu jeho psychického a emocionálního zdraví . V každém kroku, který podnikáme, bychom měli mít na paměti, jaké důsledky může mít situace na jeho vývoj a pohodu. Proto je klíčové přistupovat k celému případu citlivě a s ohledem na nejlepší zájmy dítěte.“
R2	„Jedná se o závažné obvinění, které nemůžeme brát na lehkou váhu . Je důležité si uvědomit, že taková obvinění mohou mít dalekosáhlé důsledky pro všechny zúčastněné, zejména pro děti. Proto musíme postupovat s maximální opatrností , abychom zajistili spravedlivé a objektivní vyšetření, které chrání všechny strany.“
R3	„Vždy přistupuji k těmto případům s velkou opatrností , protože obvinění mohou mít vážné důsledky. I v případě, že se ukáže, že dotyčná osoba lhala, musíme zachovat profesionální přístup a neeskalovat situaci . Je důležité věnovat pozornost emocím všech zúčastněných a zajistit, aby se situace řešila konstruktivně.“
R4	„V takových situacích přistupuji s velkým respektem a citlivostí . Každé obvinění беру vážně, protože si uvědomuji, že má potenciál ovlivnit životy lidí, zejména dětí, které jsou v těchto případech často nejzranitelnější.“
R5	„Snažím se být objektivní a empatická . Každé obvinění беру vážně, ale i v případě, že se odhalí lež, musím zachovat profesionalitu. Mým cílem je poskytnout podporu a najít řešení, které ochrání všechny zúčastněné, především děti“

Zdroj: vlastní zpracování

V této otázce jsme se zaměřili na přístup sociálních pracovníků v situacích křivého obvinění. Zjistili jsme, že taková obvinění nelze brát na lehkou váhu, a to ani v případě, kdy je zřejmé, že dotyčná osoba lhala. Je nezbytné zachovat profesionální přístup a postupovat opatrně, a to především z důvodu ochrany psychického a emocionálního zdraví. Jedná se o závažné obvinění, které nemůžeme brát na lehkou váhu. Sociální pracovníci také zdůrazňují, že je důležité zachovat profesionální přístup a neeskalovat situaci, a to s velkým respektem a citlivostí. Je nutné být objektivní a empatická, aby byl zachován prostor pro adekvátní reakci na danou situaci. pracovníci také zdůrazňují, že je důležité jednat s opatrností, respektem a citlivostí.

Tabulka 11: Jaký vliv mají křivá obvinění na celkové rodinné vztahy?

R1	„Křivá obvinění mohou mít devastující vliv na rodinné vztahy. Důvěra se rychle narušuje, což může vést k trvalým konfliktům a rozpadům vztahů . Rodiny se ocitají v neustálém napětí , a děti, které jsou svědky těchto konfliktů, mohou trpět psychickými důsledky.“
R2	„Křivá obvinění a to zejména tak těžkého rázu, jako je sexuální zneužívání mohou způsobit hluboké rány v rodinné dynamice .“
R3	„Křivá obvinění mohou vytvořit trvalé napětí a nedůvěru mezi rodinnými příslušníky. I když se obvinění ukáže jako nepravdivé, emocionální dopady mohou přetrvávat. Rodiny se často ocitají v cyklu vzájemného obviňování .“
R4	„Křivá obvinění mají schopnost rozložit rodinné vztahy na kusy . Je to závažné a bolestivé obvinění.“
R5	„Křivá obvinění mají na rodinné vztahy obrovský vliv . Když někdo hodí špínu na druhého, je to jako když se do rodiny dostane jed. Důvěra je pryč , a najednou si lidé začnou navzájem nevěřit.“

Zdroj: vlastní zpracování

V otázce, jaký vliv mají křivá obvinění na rodinné vztahy, jsme zjistili, že křivá obvinění mohou mít devastující vliv na rodinné vztahy. Důvěra se rychle narušuje, což může vést k trvalým konfliktům a rozpadům vztahů. Tato obvinění mohou způsobit hluboké rány v rodinné dynamice a vytvořit trvalé napětí a nedůvěru mezi rodinnými příslušníky. Rodiny se často ocitají v cyklu vzájemného obviňování, a křivá obvinění mají schopnost rozložit rodinné vztahy na kusy. Důvěra je pryč, a najednou si lidé začnou navzájem nevěřit

Tabulka 12: Jaké máte zkušenosti s tím, jak reagují instituce a orgány na tyto obvinění?

R1	„Obvinění ze sexuálního násilí na dětech během rozvodu berou instituce velmi vážně , což chápu, ale někdy to způsobí víc chaosu než užitku. Často se spustí celá řada vyšetřování, a to může rodinu ještě víc rozdělit. Je to složité, protože je potřeba chránit děti, ale také se ujistit, že se nepoškozuje nevinná strana.“
R2	„Moje zkušenosti ukazují, že úřady reagují na taková obvinění s velkým důrazem na ochranu dětí . To je důležité, ale někdy to může vést k unáhleným rozhodnutím. Rodiče se pak cítí jako by byli odsouzeni ještě předtím, než se vyšetření vůbec dokončí. Je to opravdu těžké pro všechny zúčastněné.“
R3	„V těchto případech mám pocit, že orgány často jednají až příliš opatrně . Na jednu stranu je to správně, protože jde o děti, ale na druhou stranu se rodiny dostávají do obrovského stresu. Rodiče se vzájemně obviňují a to situaci ještě zhoršuje a největší dopad to má na děti.“
R4	„Obvinění ze sexuálního násilí na dětech během rozvodového řízení jsou extrémně závažná a úřady je berou s maximální vážností . Viděla jsem, jak mohou takové situace rychle eskalovat. Všechna obvinění se musí brát vážně, i když někdy máte tušení, že se jedná o falešné obvinění a to má velký dopad na obviněného - nevinného.“
R5	„Úřady na taková obvinění reagují velmi rychle , což je v pořádku, ale někdy se to vyvíjí jako hon na čarodějnice. Rodiče se dostávají pod obrovský tlak a děti se ocitají uprostřed chaosu. Je důležité, aby se při vyšetřování bral ohled i na psychické zdraví všech zúčastněných, ne jen na samotné obvinění.“

Zdroj: vlastní zpracování

V oblasti zkušeností s reakcemi institucí a orgánů na obvinění ze sexuálního násilí jsme zjistili, že tato obvinění, zejména v případě dětí během rozvodu, jsou brána velmi vážně. Úřady přistupují k těmto případům s velkým důrazem na ochranu dětí. Sociální pracovníce také upozorňují, že orgány často jednají až příliš opatrně. Na jednu stranu je to správné, protože se jedná o děti, na druhou stranu se však rodiny ocitají pod obrovským tlakem. Během rozvodového řízení jsou taková obvinění považována za extrémně závažná a úřady k nim přistupují s maximální vážností. Sociální pracovníce uvádějí, že takové situace mohou rychle eskalovat. Úřady reagují na obvinění velmi rychle, což je v pořádku, ale někdy se to může vyvíjet jako hon na čarodějnice. Rodiče se dostávají pod značný stres a děti se ocitají uprostřed chaosu

Tabulka 13: Jaké jsou nejčastější mýty nebo nedorozumění, které se objevují v souvislosti s obviněním ze sexuálního zneužívání?

R1	<i>„Když vezmeme fakt, že k sexuálnímu zneužívání opravdu došlo, tak je docela rozsáhlý mýtus typu že k sexuálnímu zneužívání dochází jen v nefunkčních rodinách nebo v chudších vrstvách. Ve skutečnosti se to může stát kdekoli, v jakékoli rodině, bez ohledu na sociální status. Zneužívání nezná hranice.“</i>
R2	<i>„Často se sekávám s tím, že k sexuálnímu zneužívání dochází pouze u holčiček.“</i>
R3	<i>„Často se také říká, že pokud si oběť na zneužívání nevzpomíná okamžitě, tak to není pravda. To je obrovský omyl! Mnoho obětí zažívá trauma, které ovlivňuje jejich paměť. Může trvat roky, než si vzpomenou na detaily, a to je naprosto normální.“</i>
R4	<i>„Jedním z nejběžnějších mýtů je, že sexuální zneužívání se týká pouze dívek. Chlapci mohou také být obětmi zneužívání a často se o tom nemluví. Společnost by měla brát v úvahu, že zneužívání se může stát komukoli, bez ohledu na pohlaví.“</i>
R5	<i>„Často se také říká, že oběti by měly okamžitě nahlásit, co se stalo, a pokud tak neučiní, tak si to vlastně vymyslely. Mnoho obětí se bojí mluvit, cítí se osaměle nebo nevěří, že by jim někdo pomohl. Každý reaguje na trauma jinak, a není správné soudit, jak by se měly chovat.“</i>

Zdroj: vlastní zpracování

V této otázce jsme se zaměřili na mýty a nedorozumění, které se často objevují v souvislosti s obviněním ze sexuálního násilí. Tyto mýty mohou mít dalekosáhlé důsledky a ovlivnit vnímání této problematiky. Zjistili jsme, že jedním z nejběžnějších mýtů je, že sexuální zneužívání se týká pouze dívek. Často se setkáváme s názorem, že k sexuálnímu zneužívání dochází pouze u holčiček. Ve skutečnosti však mohou být obětmi také chlapci, o čemž se často nemluví. Další mylnou představou je, že sexuálnímu zneužívání dochází jen v nefunkčních rodinách nebo v chudších vrstvách. To však není pravda, může se to stát kdekoli, v jakékoli rodině, bez ohledu na sociální status. Dalším častým nedorozuměním je, že pokud si oběť okamžitě nevzpomene na detaily incidentu, znamená to, že si obvinění vymyslela. Často se také říká, že pokud oběť na zneužívání nevzpomíná okamžitě, tak to není pravda. A také se často slyší, že oběti by měly okamžitě nahlásit, co se stalo, a pokud tak neučiní, tak si to vlastně vymyslely. Mnoho obětí se bojí mluvit, cítí se osaměle nebo nevěří, že by jim někdo pomohl. Tyto mýty je třeba vyvracet, abychom podpořili oběti a zajistili, že budou mít důvěru v proces vyšetřování a pomoc

Tabulka 14: Vnímáte ve své praxi, nějaké trendy nebo změny v přístupu k těmto (křivým) obviněním v průběhu let?

R1	„Mám pocit, že se v poslední době zlepšuje spolupráce mezi různými institucemi , jako jsou sociální služby, policie a zdravotnická zařízení. Když se objeví křivá obvinění, je důležité, aby všechny strany pracovaly společně a měly stejný cíl – ochránit všechny zúčastněné. To je určitě pozitivní trend. Ale jinak nezaznamenávám žádné změny, možná už je to jen pracovní deformací. Ale také možná tím, že sice se s touto situací setkáte během své praxe, ale není to případ, který byste řešila každý měsíc.“
R2	„Ve své praxi si nejsem vědoma žádné změny nebo alespoň teď si žádnou nevybavím. Ale celkově si myslím, že se zvyšuje důraz na psychickou podporu pro oběti křivých obvinění . Dříve se na to tolik nehledělo, ale teď je jasné, že lidé, kteří čelí těmto situacím, potřebují odbornou pomoc, aby se mohli vyrovnat s následky. Je to důležitá změna, která může pomoci lidem začít znovu.“
R3	„ Nejsem si vědoma asi žádných změn“
R4	„Změna v praxi asi za dobu mého působení nenastala , ale vidím různě okolo nás, že dochází k větší osvětě, třeba na sociálních sítích , ať už třeba o křivých obviněních ze sexuálního zneužívání při rozvodovém řízení a nebo o obecném sexuálním násilí.“
R5	„Žádná razantní změna v postupu či přístupu k této problematice se zatím neprojevila, ale vím, že se konaly různé semináře , na kterých máme možnost se účastnit.“

Zdroj: vlastní zpracování

V předposlední rozhovorové otázce jsme zjišťovali, zda sociální pracovníce ve své praxi vnímají nějaké změny. Jedna z pracovníků uvedla, že se s touto problematikou sice setkává, ale není to téma, se kterým by byly v neustálém kontaktu. Možná proto je pro ně obtížné inovovat již navržené postupy. Mám pocit, že se v poslední době zlepšuje spolupráce mezi různými institucemi, jako jsou sociální služby, policie a zdravotnická zařízení. Celkově si také myslím, že se zvyšuje důraz na psychickou podporu pro oběti křivých obvinění. Dále jsme zjistili, že se více dbá na tuto podporu a že vidíme kolem sebe, že dochází k větší osvětě, například na sociálních sítích. Poslední sociální pracovníce zmiňuje, že se v minulosti konaly různé semináře na tuto problematiku

Tabulka 15: Jakou roli hraje vzdělávání a osvěta v prevenci křivých obvinění v rámci rozvodových řízení?

R1	<i>„Určitě důležitou. Za mě je osvěta důležitá. Zejména bych jako osvětu dávala příklady z praxe typu, aby se veřejně vědělo, že na křivé obvinění se přijde a oznamovatel či oznamovatelka je pak potrestána. A dítě někdy přejde do péče toho druhého.“</i>
R2	<i>„Když lidé vědí, jaké jsou důsledky křivých obvinění, možná si to dvakrát rozmyslí, než něco takového udělají. Proto si myslím, že osvěta je důležitá.“</i>
R3	<i>„Vzdělávání je zásadní, protože pomáhá lidem pochopit, co obvinění skutečně obnáší. Když se rozvádějí, často jsou emoce na vrcholu a lidé jednají impulsivně. Osvěta může pomoci, aby si uvědomili, jak vážné to je a že každé obvinění má také své následky.“</i>
R4	<i>„Setkáváme se s lidmi, kteří nemají ponětí, jak to funguje, a pak udělají rozhodnutí, které mohou litovat. Osvěta může poskytnout rámec, ve kterém lidé pochopí, jaké jsou jejich možnosti a jak se vyhnout nešťastným situacím.“</i>
R5	<i>„Osvěta má obrovskou roli a je potřeba.“</i>

Zdroj: vlastní zpracování

V poslední rozhovorové otázce jsme se zaměřili na roli vzdělávání a osvěty v této problematice. Všech pět sociálních pracovníků se shodlo na tom, že osvěta a vzdělávání jsou v této oblasti skutečně zásadní. Dále zdůraznily, že by bylo vhodné informovat veřejnost o skutečných případech a o tom, že křivá obvinění mohou být odhalena, přičemž tato obvinění s sebou nesou vážné následky.

6.4 Vyhodnocení stanovených cílů

Hlavním cílem bakalářské práce je **identifikovat důvody, které vedou k podávání křivých obvinění ze sexuálního zneužívání dětí v rámci rozvodového řízení**. Jedním z důvodů, které ovlivňují situaci během rozvodu, je intenzivní emoční stres, jímž procházejí jednotlivci. Tento stres může vyvolávat pocity bezradnosti a zoufalství, což vede některé lidi k tomu, aby se uchýlili k podávání křivých obvinění. Taková obvinění mohou být vnímána jako prostředek k získání výhody v soudním řízení nebo jako způsob, jak ochránit své děti před potenciálními hrozbami. V těchto situacích na pozadí hrají významnou roli také negativní emoce, jako je zášť, nepřejícnost, psychické potíže nebo dokonce vlastní traumatické zážitky z dětství, které mohou ovlivnit jejich jednání. Dalším významným důvodem, který může motivovat k podávání křivých obvinění, je touha po pomstě. Když se vztah mezi partnery rozpadá, mnozí lidé prožívají pocity křivdy a nespravedlnosti, což je může vést k tomu, že obvinění použijí jako způsob, jak se vyrovnat se svým zklamáním a bolestí. Křivá obvinění se pak stávají nástrojem, jak zaútočit na bývalého partnera, což může vyústit v intenzivní konflikt mezi rodiči. Tento konflikt je ještě zhoršen tím, že během vyšetřování může být obviněný rodič omezen v kontaktu se svým dítětem, což situaci dále komplikuje a zvyšuje napětí. Někdy mohou křivá obvinění vycházet z nepochopení nebo nedostatečné komunikace mezi rodiči. Pokud se jeden rodič cítí ohrožený ztrátou péče o dítě, může se rozhodnout podat obvinění jako způsob, jak si zajistit svou pozici a ochranu. Žárlivost hraje v této situaci rovněž významnou roli, protože může vést k iracionálnímu jednání. Dalším faktorem, který může ovlivnit rozhodování o podání obvinění, je tlak ze strany přátel nebo rodiny. Názory a doporučení blízkých osob mohou jednotlivce povzbudit k tomu, aby obvinění podali, a tím mohou vytvářet prostředí, ve kterém je podání obvinění považováno za přijatelný krok. V některých případech může psychická nerovnováha hrát zásadní roli v procesu rozhodování. Lidé, kteří procházejí obtížným obdobím, mají tendenci reagovat extrémně a impulsivně. V takových situacích se křivá obvinění mohou stát prostředkem, jak vyjádřit svou bolest nebo frustraci, aniž by si plně uvědomovali, jaké následky jejich jednání může mít.

Vedlejším cílem bakalářské práce je **určit psychologické a sociální dopady křivých obvinění ze sexuálního zneužívání dětí v rámci rozvodového řízení, které mají dopad na oběti křivého obvinění** (matka či otec). Křivá obvinění mají na obviněnou osobu velmi závažné psychologické dopady, které mohou mít dalekosáhlé následky pro její duševní zdraví a kvalitu života. Obviněná osoba se často cítí bezmocná a beznadějná, což může vést k depresím a úzkostným stavům. Situace se stává ještě obtížnější, když je obviněná osoba vystavena veřejnému odsouzení a stigmatizaci, což umocňuje její pocit izolace. Tyto okolnosti mohou silně negativně ovlivnit duševní zdraví jednotlivce a vést k trvalému stresu. Důsledky křivého obvinění se často projevují i v narušení sociálních vazeb. Obviněná osoba může mít potíže s důvěrou v lidi kolem sebe, což přispívá k dalšímu osamění a izolaci. Emocionální trauma a stres, které obviněný prožívá, mají výrazný dopad na jeho každodenní život, pracovní výkon a osobní vztahy. Navíc se obviněná osoba často cítí nespravedlivě obviněna, což vede k hněvu, frustraci a pocitům bezmoci. Tyto negativní emoce mohou zhoršit duševní zdraví a snížit celkovou kvalitu života. Je proto důležité věnovat pozornost psychologickým dopadům křivých obvinění a zajistit obviněným osobám potřebnou podporu a pomoc, aby se mohly vyrovnat s touto devastující zkušeností.

Sociální dopady křivých obvinění na obviněnou osobu jsou také velmi závažné. Tato osoba často čelí pocitům bezmoci a beznaděje, což může vést k izolaci od přátel a rodiny. Může se cítit osaměle, což negativně ovlivňuje její duševní zdraví. Obviněná osoba se často potýká se stigmatizací a odsudky ze strany okolí, což narušuje její sociální vztahy. Tato situace může vyústit ve ztrátu důvěry v ostatní a obavy z navazování nových přátelství.

Křivá obvinění mohou mít také praktické sociální dopady, jako jsou ztráty přátel nebo izolace v pracovní prostředí. Osoba může čelit obtížím při udržení profesních vztahů, což dále zhoršuje její sociální situaci. Mnoho obviněných se cítí pod neustálým tlakem a stresem, což negativně ovlivňuje jejich schopnost komunikovat a interagovat s ostatními. Tato zátěž může vést k potížím s navazováním a udržováním sociálních kontaktů. Důsledky křivých obvinění se mohou projevovat i v dlouhodobém horizontu, obviněná osoba může trpět nízkým sebevědomím a chronickou sociální izolací, což ovlivňuje její schopnost vést normální a spokojený život.

Závěr

Křivá obvinění ze sexuálního zneužívání dětí v rámci rozvodového řízení představují vážný a naléhavý problém, který zasahuje do životů mnoha jednotlivců a rodin. Tato situace nejenže způsobuje psychické utrpení obviněným rodičům, ale také vážně ohrožuje stabilitu a pohodu dětí, které se ocitají uprostřed těchto konfliktů. V naší společnosti, kde by měla být ochrana dětí na prvním místě, je důležité rozlišovat mezi oprávněnými obviněními a těmi, která jsou podávána z osobních nebo pomstychtivých důvodů. Ochrana dětí by nikdy neměla být zneužívána jako nástroj v osobních sporech mezi rodiči, a právě to je jedním z hlavních problémů, kterým se musíme věnovat.

V této oblasti jsme se zaměřili na identifikaci, kdo častěji podává křivá obvinění, a z odpovědí, které jsme obdrželi, vyplývá, že většinou jsou tato obvinění iniciována matkami. Sociální pracovnice však také zaznamenaly případy, kdy křivá obvinění podávali otcové. Hlavním cílem této práce je identifikovat důvody, které vedou k podávání křivých obvinění ze sexuálního zneužívání dětí v rámci rozvodového řízení. Získali jsme širokou škálu různých odpovědí, které odrážejí složitost této problematiky. Respondentky upozornily, že bezradnost a zoufalství, které lidé zažívají během rozvodových řízení, mohou hrát klíčovou roli. Dále se objevily pocity zášti a nepřejčnosti, které mohou vést k nepravdivým obviněním jako formě pomsty. Zajímavým faktorem, který byl zmíněn, je psychická nerovnováha, jež může vyvolat extrémní reakce u některých jedinců. Překvapily nás také odpovědi, které se odkazovaly na osobní zážitky z dětství. Tyto zkušenosti mohou ovlivnit, jak lidé reagují v obtížných situacích v dospělosti, a motivovat je k podávání křivých obvinění, pokud se ocitnou v podobných okolnostech, jaké prožili v raném věku.

Věnovali jsme se psychologickým důsledkům křivých obvinění a jejich dopadu na děti. Respondentky uvedly, že děti často zažívají stres, úzkost a pocit nejistoty. Mnohé z nich se cítí rozpolcené a zmatené, což může vést k nízkému sebevědomí nebo dokonce k posttraumatické stresové poruše. Děti mohou mít také potíže s navazováním vztahů a důvěrou, přičemž často prožívají pocity viny, zmatku a zranitelnosti. Dále jsme se zaměřili na zkoumání toho, jak tyto psychologické dopady mohou ovlivnit další vývoj a psychické zdraví dítěte v budoucnu. Na základě zjištění jsme dospěli k závěru, že taková obvinění mohou mít závažné důsledky, které se projevují především v oblasti duševního zdraví. Děti, které se stanou obětí křivých obvinění, často zažívají pocity úzkosti a deprese, což může vést k rozvoji posttraumatické stresové poruchy. Kromě těchto závažných psychických problémů se u dětí mohou objevovat různé neurotické

a psychosomatické symptomy, které ovlivňují jejich každodenní život. Mnohé z těchto dětí trpí úzkostnými poruchami, které mohou výrazně narušit jejich schopnost normálně fungovat. Tyto poruchy se mohou projevovat různými způsoby, od nadměrného strachu a nervozity až po fyzické příznaky jako jsou bolesti hlavy nebo zažívací potíže. Dalším významným důsledkem křivých obvinění je potíže s regulací emocí. Děti mohou mít problém vyjadřovat své pocity zdravým způsobem, což může vést k výbuchům hněvu nebo naopak k uzavírání se do sebe. Takové problémy s emocemi často negativně ovlivňují jejich interakce s ostatními, což může ztížit navazování a udržování vztahů s vrstevníky, rodinou a dalšími blízkými osobami. Celkově lze říci, že křivá obvinění mají dalekosáhlé a často devastující dopady na duševní zdraví dětí, a proto je důležité této problematice věnovat zvýšenou pozornost.

Soustředili jsme se také na sociální dopady křivých obvinění a na to, jak se tyto dopady projevují v životě dětí. Na základě provedených rozhovorů jsme zjistili, že křivá obvinění mohou mít závažné důsledky, které vedou k sociální izolaci a k potížím při navazování přátelství. Děti, které se ocitnou v takovýchto situacích, často zažívají narušení rodinných vztahů, což je činí podezřívavými vůči ostatním lidem a ztěžuje jim důvěřovat těm, kteří by mohli být jejich přáteli. Kromě toho se u těchto dětí objevují potíže se soustředěním na školní povinnosti, což může mít negativní dopad na jejich akademický výkon. Narušení důvěry ve vztazích se tak často projevuje jako sociální izolace; děti se mohou cítit osamělé a mít strach z odmítnutí, což je vede k vyhýbání se situacím, ve kterých by mohly být znovu zraněny. Tato kombinace faktorů může dále prohlubovat jejich pocit osamělosti a nespokojenosti, což může mít dlouhodobé důsledky na jejich sociální vývoj a celkovou pohodu. Je tedy zásadní věnovat pozornost těmto aspektům, abychom lépe porozuměli komplexnosti situací, do kterých se děti dostávají v důsledku křivých obvinění.

Jako vedlejší cíl bylo určit psychologické a sociální dopady křivých obvinění ze sexuálního zneužívání dětí v rámci rozvodového řízení, které mají dopad na oběti křivého obvinění. Zjistili jsme, že obviněné osoby prožívají pocity bezmoci a beznaděje, což může vyústit v deprese a úzkostné stavy. Čelí stigmatizaci a často se cítí izolované, což negativně ovlivňuje jejich duševní zdraví. Tato situace může vést k trvalému stresu a narušení sociálních vazeb, což následně přispívá k ztrátě důvěry v lidi kolem sebe. Takové zkušenosti mohou způsobit emocionální trauma a stres, které ovlivňují každodenní život, pracovní výkon a osobní vztahy. Obviněné osoby mohou prožívat hněv, frustraci a pocity bezmoci, což dále zhoršuje jejich situaci. V této části se soustředíme na sociální dopady křivých obvinění na osoby, které jsou obviněny. Z našich

rozhovorů vyplývá, že jedním z nejčastějších následků těchto obvinění je sociální izolace, která se projevuje oddělením od rodiny a přátel. Obviněné osoby často čelí stigmatizaci a odsudkům ze strany lidí ve svém okolí, což může vést k postupnému ztracení stávajících přátel. Tato situace má zásadní vliv na jejich schopnost efektivně komunikovat a interagovat s ostatními, což dále prohlubuje jejich osamělost a pocit odcizení. Obviněné osoby se mohou cítit izolované ve svém vlastním světě, což jim ztěžuje navazování nových vztahů a udržování těch stávajících. V důsledku těchto negativních vlivů se celkově zhoršuje jejich sociální situace, což může mít dalekosáhlé dopady na jejich emocionální pohodu a duševní zdraví. Tímto způsobem se křivá obvinění stávají nejen osobní tragédií, ale i závažným faktorem, který ovlivňuje jejich životy na mnoha úrovních.

Také jsme se zaměřili na psychologické a sociální důsledky, které zažívají osoby, jež podaly křivá obvinění a byla odhalena. Naše rozhovory ukázaly, že tyto dopady se výrazně liší v závislosti na individuálním nastavení každého jednotlivce. Psychologické následky mohou zahrnovat pocity viny, studu a psychického tlaku. Takové osoby se často ocitají v konfliktu se svými morálními hodnotami, což může vést k projevům úzkosti, paranoidním myšlenkám a chronickému stresu, neboť si neustále uvědomují, že lhaly. Respondentky uvedly, že tyto osoby mohou čelit strachu z reakcí svého okolí, což často vede k rozpadu vztahů s rodinou a přáteli. Mnohé z těchto osob procházejí ztrátou důvěry a sociální izolací, což dále prohlubuje jejich psychický stav. Navíc se objevuje také obava z možných postihů, která situaci ještě zhoršuje a přispívá k celkovému psychickému vyčerpání.

V otázce vlivu křivých obvinění na rodinné vztahy jsme zjistili, že mohou mít devastující efekty. Důvěra se rychle narušuje, což často vede k trvalým konfliktům a rozpadům vztahů. Křivá obvinění způsobují hluboké rány v rodinné dynamice a vytvářejí trvalé napětí a nedůvěru mezi členy rodiny. Rodiny se ocitají v cyklu vzájemného obviňování, což může rozložit vztahy na kusy. Zaměřili jsme se také na přístup sociálních pracovníků v situacích křivého obvinění. Zjistili jsme, že tato obvinění nelze podceňovat, i když může být jasné, že dotyčná osoba lhala. Je nezbytné zachovat profesionální přístup a postupovat opatrně, aby bylo chráněno psychické a emocionální zdraví všech zúčastněných. Sociální pracovníci zdůrazňují důležitost objektivity, empatie a citlivosti, aby se situace neeskalovala. V závěru jsme se zaměřili na roli vzdělávání a osvěty v této problematice. Všechny sociální pracovníce se shodly, že osvěta a vzdělávání jsou klíčové. Podtrhly, že je důležité informovat veřejnost o skutečných

případech a o tom, že křivá obvinění mohou být odhalena, přičemž taková obvinění nesou vážné následky.

V rámci našeho výzkumu jsme se respondentů také ptali na nejčastější mýty a nedorozumění, která se objevují v souvislosti s obviněními ze sexuálního násilí. Zjistili jsme, že jedním z nejrozšířenějších mylných představ je, že sexuální zneužívání se týká pouze dívek. Mnozí mají za to, že k sexuálnímu zneužívání dochází výhradně u děvčat, avšak ve skutečnosti mohou být oběťmi i chlapci, o čemž se často nemluví. Další mylnou představou je, že k sexuálnímu zneužívání dochází jen v nefunkčních rodinách nebo mezi chudšími vrstvami společnosti. To však není pravda, neboť se to může stát kdekoliv a v jakékoli rodině, bez ohledu na sociální status. Častým nedorozuměním je také názor, že pokud si oběť okamžitě nepamatuje detaily incidentu, znamená to, že si obvinění vymyslela. Lidé často tvrdí, že pokud oběť na zneužívání nevzpomíná hned, není to pravda. Další mýtus tvrdí, že oběti by měly ihned nahlásit, co se stalo, a pokud tak neučiní, jde o smyšlenku. Mnoho obětí se bojí promluvit, cítí se osaměle a nevěří, že by jim někdo mohl pomoci. Je důležité tyto myty vyvracet, abychom podpořili oběti a zajistili, že budou mít důvěru v proces vyšetřování a přístup k potřebné pomoci.

Cílem této bakalářské práce bylo prozkoumat problematiku křivých obvinění ze sexuálního zneužívání dětí v rámci rozvodového řízení a identifikovat faktory, které k těmto obviněním vedou, stejně jako jejich psychologické a sociální dopady na obviněné osoby. V průběhu naší práce jsme úspěšně splnili stanovené cíle, a to jak v oblasti teoretického zázemí, tak v praktických aspektech. Na základě našeho výzkumu jsme získali cenné poznatky, které přispívají k lepšímu porozumění této komplexní problematice.

Věříme, že naše závěry mohou sloužit jako podnět pro další diskusi. Vzdělávání a osvěta v této oblasti jsou klíčové pro snížení počtu křivých obvinění a minimalizaci jejich negativních dopadů. Je důležité, aby se jednotlivci procházející rozvodovým procesem měli možnost obrátit na odborníky a najít konstruktivní způsoby, jak řešit své konflikty. To zahrnuje nejen psychologické poradenství, ale také mediaci, která by mohla pomoci rodičům nalézt společný jazyk a vyřešit své spory bez zbytečného zraňování sebe navzájem a svých dětí.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. BAKALÁŘ, E. *Rozvodová tematika a moderní psychologie: (studijní texty jsou zaměřeny na osud dítěte, jehož rodiče procházejí nebo již prošli rozvodem)*. Praha: Karolinum, 2006. s. 124. ISBN 80-246-1089-2.
2. CHMELÍK, J. *Rukověť trestního práva: učební pomůcka ke studiu trestního práva*. 3. vyd. Praha: Linde, 2012. s. 283. ISBN 978-80-7201-884-0.
3. CHMELÍK, J. *Rukověť kriminalistiky*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2005. s. 536. ISBN 80-86898-36-9.
4. GARDNER, R. A. *Terapeutické intervence u dětí se syndromem zavržení rodiče*. Praha: Triton, 2010. s. 426. ISBN 978-80-7387-365-3.
5. HRUŠÁKOVÁ, M. KRÁLÍČKOVÁ, Z. WESTPHALOVÁ, L. a kol. *Rodinné právo*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. s. 109. ISBN 978-80-7400-644-9.
6. KOVÁŘ, P. *Sexuální agrese: znásilnění z pohledu medicíny a práva*. Jessenius. Praha: Maxdorf, c2008. s. 292. ISBN 978-80-7345-161-5.
7. SVOBODA, K. TLÁŠKOVÁ, Š. VLÁČIL, D. a kol. *Zákon o zvláštních řízeních soudních*. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2020. s. 1160. ISBN 978-80-7400-788-0.
8. ROGALEWICZOVÁ, R. *Dítě v rodičovském konfliktu: jak zůstat dobrým rodičem i po rozchodu*. Praha: Leges, 2019. s. 288. ISBN 978-80-7502-342-1.
9. NOVOTNÝ, P. IVIČIČOVÁ, J. SYRŮČKOVÁ, I. VONDRÁČKOVÁ, P. *Nový občanský zákoník*. 2., aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing, 2017. s. 208. ISBN 978-80-271-0431-4.
10. MATOUŠEK, O. *Slovník sociální práce*. Vydání třetí. Praha: Portál, 2016. s. 272. ISBN 978-80-262-1154-9.
11. MATOUŠEK, O. *Děti a rodiče v rozvodu: manuál pro zúčastněné profesionály a rodiny*. Praha: Portál, 2015. s. 256. ISBN 978-80-262-0968-3.
12. MELZER, Filip. TÉGL, Petr a kol. (ed.) *Občanský zákoník: velký komentář*. Svazek IV, § 655- 975 a související společná a přechodná ustanovení. 1. vydání. Praha: Leges, 2016. s. 2063. ISBN 978-80-87576-73-1.
13. MUSIL, J. KONRÁD, Z. SUCHÁNEK, J. *Kriminalistika*. 2., přeprac. a dopl. vyd. V Praze: C.H. Beck, Beckovy mezioborové učebnice. 2004. s. 583. ISBN 80-7179-878-9.

14. MÜHLAPACHR, P. *Sociopatologie*. Brno: Masarykova univerzita, 2008, s. 194. ISBN 978-80-210-4550-7
15. NOVÁK, T. *Střídavá péče o dítě: zájem dítěte především*. Praha: Portál, 2013. s. 168. ISBN 978-80-262-0342-1.
16. NOVÁK, T. PRŮCHOVÁ, B. *Předrozvodové a rozvodové poradenství*. Praha: Grada, Psyché. 2007. s. 144. ISBN 978-80-247-1449-3.
17. PROCHÁZKA, M. *Sociální Pedagogika*. Praha: Grada, 2012. s. 208. ISBN 978-80-247-3470-5.
18. ŠÁMAL, P. *Trestní zákoník: komentář*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck. Velké komentáře. 2012. s. 3632 ISBN 978-80-7400-428-5.
19. ŠEVČÍK, L. *Vyznejte se v novém občanském zákoníku: nejběžnější životní situace z pohledu občanského práva*. Brno: BizBooks, 2013. s. 216. ISBN 978-80-265-0071-1.
20. ŠPAŇHELOVÁ, I. *Dítě a rozvod rodičů*. Praha: Grada, 2010. s. 184. ISBN 978-80-247-3181-0.
21. WARSHAK, R. A. *Rozvodové jedy*. Praha: Triton, 2003. s. 389. ISBN 80-7254-439-X.

Elektronické zdroje

1. BLOTOCKY, A. *False Allegations of Abuse During Divorce: The Role of Alienating Beliefs*. 2021. [online]. [cit. 2025-01-27]. Dostupné z WWW: False Allegations of Abuse During Divorce: The Role of Alienating Beliefs
2. Český statistický úřad. *Sňatky a rozvody*. [online]. 2023. [cit. 2024-12-28]. Dostupné z WWW: Sňatky, rozvody | Statistika
3. KOZELKA, P. *Žena křivě obvinila manžela z bizarních praktik s dětmi, soud s ní neměl slitování*. Novinky.cz [online] [cit. 2025-01-15]. Dostupné z WWW: <https://www.novinky.cz/krimi/clanek/zena-krive-obvinilamanzela-z-bizarnich-praktik-s-detmi-soud-s-ni-nemel-slitovani-40339182>
4. ONDŘEJOVÁ, E. *Jak se bránit falešnému obvinění ze sexuálního zneužívání dětí*. [online]. Advokátní kancelář Ondřejová a Partner, 2017. [cit. 2025-01-01]. Dostupné z WWW: Jak se bránit falešnému obvinění ze sexuálního zneužívání dětí
5. Policie České republiky. *Jája a Pája – Policie ČR*. [online] [cit. 2025-01-22]. Dostupné z WWW: Jája a Pája - Policie České republiky

6. Policie České republiky. *Statistické přehledy kriminality za rok 2024*. [online] [cit. 04-02-2025]. Dostupné z WWW: Statistické přehledy kriminality za rok 2024 - Policie České republiky
7. Policie České republiky. *Výsledky dětí v trestním řízení – Policie ČR*. [online] [cit. 2025-01-22]. Dostupné z WWW: Výsledky dětí v trestním řízení - Policie České republiky
8. Policie České republiky. *Výsledkové místnosti*. 2009. [online] [cit. 2025-01-22]. Dostupné z WWW: Výsledkové místnosti - Policie České republiky
9. SMIT A.E., et al., *Between Scylla and Charybdis: A Literature Review of Sexual Abuse Allegations in Divorce Proceedings*. Psychology. [online] [cit. 2025-01-15]. Dostupné z WWW: Between Scylla and Charybdis: A Literature Review of Sexual Abuse Allegations in Divorce Proceedings

Legislativní dokumenty

1. ČESKO. Zákon č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník (nový). *Zákony pro lidi – Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění* [online]. AION CS, s.r.o., 2010.[cit.30.12.2024].Dostupné z WWW:<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89>
2. ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník. *Zákony pro lidi – Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění* [online]. AION CS, s.r.o., 2010. [cit. 04.02.2025]. Dostupné z WWW: 40/2009 Sb. Trestní zákoník

Seznam obrázků, tabulek a grafů

Obrázek 1 Statistika sňatků a rozvodů v roce 2023	13
Obrázek 2 Ukazatel rozvodovosti	13
Tabulka 1: Jak dlouho pracujete na pozici sociálního pracovníka/pracovnice v oblasti OSPOD?	38
Tabulka 2: Kolikrát jste se setkala s křivými obviněními ze sexuálního zneužívání v rámci rozvodového řízení?	39
Tabulka 3: Můžete určit, zda častěji podávají tato obvinění více matky, nebo otcové? ..	40
Tabulka 4: Jaké faktory podle Vás přispívají k podávání těchto obvinění? Co může dotyčného motivovat k podání křivého obvinění?	41
Tabulka 5: Jaké psychologické dopady mají tato obvinění na dítě? Jaké dopady pociťuje obviněná osoba?	42
Tabulka 6: Promítají se tato obvinění do dlouhodobého duševního zdraví dítěte? Pokud ano, jakým způsobem?	43
Tabulka 7: Jaké sociální dopady mají tato obvinění na děti?	44
Tabulka 8: Jaké sociální dopady mají tato obvinění na obviněnou osobu?	45
Tabulka 9: Jaké psychologické a sociální důsledky evidujete u osoby která podala obvinění, a zjistí se že se jednalo o křivé obvinění?	46
Tabulka 10: Jakým způsobem postupujete v případě, že se setkáte s takovým obviněním?	47
Tabulka 11: Jaký vliv mají křivá obvinění na celkové rodinné vztahy?	48
Tabulka 12: Jaké máte zkušenosti s tím, jak reagují instituce a orgány na tyto obvinění?	49
Tabulka 13: Jaké jsou nejčastější mýty nebo nedorozumění, které se objevují v souvislosti s obviněním ze sexuálního zneužívání?	50
Tabulka 14: Vnímáte ve své praxi, nějaké trendy nebo změny v přístupu k těmto (křivým) obviněním v průběhu let?	51

Tabulka 15: Jakou roli hraje vzdělávání a osvěta v prevenci křivých obvinění v rámci rozvodových řízení?	52
Graf 1 Statistika křivého obvinění za rok 2024	22
Graf 2 Statistika křivého obvinění za rok 2024 - dodatečně objasněno.....	23

Seznam příloh

Příloha I: Nevyplnění vzor rozhovorových otázek

Přílohy

Příloha I: Nev vyplnění vzor rozhovorových otázek

Rozhovorové otázky:

1. Jak dlouho pracujete na pozici sociálního pracovníka/pracovnice v oblasti OSPOD?
2. Kolikrát jste se setkal/a s křivými obviněními ze sexuálního zneužívání v rámci rozvodového řízení?
3. Můžete určit, zda častěji podávají tato obvinění matky, nebo otcové?
4. Jaké faktory podle vás přispívají k podávání těchto obvinění? Co může dotyčného motivovat k podání křivého obvinění?
5. Jaké psychologické dopady mají tato obvinění na dítě? Jaké dopady pociťuje obviněná osoba?
6. Promítají se tato obvinění do dlouhodobého duševního zdraví dítěte? Pokud ano, jakým způsobem?
7. Jaké sociální dopady mají tato obvinění na děti?
8. Jaké sociální dopady mají tato obvinění obviněnou osobu?
9. Jaké psychologické a sociální důsledky evidujete u osoby, která podala obvinění, a zjistí se, že se jednalo o křivé obvinění?
10. Jakým způsobem postupujete v případě, že se setkáte s takovými obviněními?
11. Jaký vliv mají křivá obvinění na celkové rodinné vztahy?
12. Jaké máte zkušenosti s tím, jak reagují instituce a orgány na tato obvinění?
13. Jaké jsou nejčastější mýty nebo nedorozumění, které se objevují v souvislosti s obviněními ze sexuálního zneužívání?
14. Vnímáte ve své praxi nějaké trendy nebo změny v přístupu k těmto obviněním v průběhu let?
15. Jakou roli hraje vzdělávání a osvěta v prevenci křivých obvinění v rámci rozvodových řízení?